

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelseskrift

til

den offentlige Examen

i Konne lærde og Real-Skole

i September 1845.

Kjøbenhavn.

Trykt i Bianco Lunos Bogtrykkeri.

Efterretninger

om

Rønne lærde og Real-Skole

for Skoleaaret 1844-1845,

med indstrøede Bemærkninger.

Indbydelseskrift

til

Skolens offentlige Examen i September 1845

af

S. A. Whitte, A. M.,

Skolens Rector.

Kjøbenhavn.

Brykt i Bianco Lunos Bogtrykkeri.

Da jeg deels for at afflutte et Underviisningskursus med Dimittenderne i Slagelse lærde Skole, deels for at ordne det Fornødne med Hensyn til min Flytning ikke kunde tiltræde Rektoratet for Rønne lærde og Real-Skole før efter Sommerferiens Slutning, anmodede Direktionen for Universitetet og de lærde Skoler Professor Bohr om, indtil denne Tid at vedblive sine Funktioner som Rektor for Skolen. Den 17de August tiltraadte jeg dernæst mit Embede og overtog foreløbig Professor Bohrs Limer. Dette vedvarede indtil Overlærer Lefolii's og konstitueret Adjunkt Jessens Ankomst i Slutningen af samme Maaned, hvorpaa Overlærer Lefolii overtog Underviisningen i Latin i tredje Klasse og Adjunkt Jessen Religionsunderviisningen i de to øverste Klasser, og saaledes fortsattes Skolens Underviisning i den tilbageværende Deel af dette Skoleaar i det Væsentlige paa samme Maade som i Aarets Løb.

Torsdagen den 3die Oktober bekendtgjordes offentligt Examen's Udfald, ved hvilken Lejlighed Rektor indsatte Overlærer Lefolii i sit Embede og paa Skolens Begne bød den konstituerede Adjunkt Jessen Velkommen til samme.

Da Skolen paa Grund af de forøgede Lærerkrafter ikke længer behøvede Assistance af en særskilt Skrivelærer, var jeg af Direktionen bleven bemyndiget til at opsigte Hr. Kapt. og Løj-

mester v. Koefoed hans Tjeneste ved Skolen som Lærer i Kalligraphi med Aarets Udgang; men da Kapt. v. Koefoed under disse Omstændigheder ønskede, at Forandringen maatte indtræde ved Skoleaarets Slutning, kunde den paatænkte Fagfordeling saaledes fuldstændigt tage sin Begyndelse ved det nye Skoleaars Begyndelse.

Imidlertid blev paa Grund af særegne Omstændigheder en forandret Fagfordeling nødvendig ved Aarets Slutning, som dernæst med Direktionens Approbation traadte i Kraft efter Juleferiens Udgang. Herefter har Fagfordelingen for den øvrige Deel af Skoleaaret været følgende:

Rektor Latin i IV Kl., Hebraisk i III og IV Kl., 14 T. ugentl. Overlærer Kefolii, Latin i II og III, Græsk i III og IV Kl.	24	--	--
Adjunkt Sommer, Historie og Geographi i II, III og IV Kl.	18	--	--
Adjunkt Westh, Historie og Geographi i I Kl., Naturhistorie og Skrivning i I og II Kl., Regning i I og II Realklasse, og Sagsunderviisningen i Skolen.	22	--	--
Adjunkt Hasselriis, Dansk i II Kl., Græsk i II stud. Kl., Engelsk i II Realkl., og Fransk i alle Klasser	24	--	--
Adjunkt Ravn, Religion i I og II Kl., Lybsk i alle Klasser	20	--	--
Konst. Adjunkt Jessen, Dansk i I, III og IV Kl., Religion i III og IV Kl., Matematik og Regning i II, III og IV Kl.	27	--	--
Lieutenant Sørensen, Tegning i I og II Kl. i fælles Timer	2	--	--
Sergeant Ipsen, Gymnastik og Svømming, i Vinter 4 Timer, i Sommer 6, Middeltal	5	--	--

Da det især i Sprogene er yderst vanskeligt i fælles Timer at undervise med Held to Afdelinger, af hvilke den ene er aldeles blottet for Kundskab i det paagjældende Fag, medens den anden allerede har gjort i det mindste eet Aars Fremgang, har Direktionen efter mit Forslag approberet følgende Fordeling af Sprogunderviisningen i de forskjellige fremmede Sprog. Underviisningen i Fransk begynder med den ældre Afdeling af 1 Kl. (IA); den yngre Afdeling (IB), der indbefatter de Disciple, der ikke tidligere have læst Tydsk eller ikke deri gjort tilbørlig Fremgang, erholder 3 Timer særskilt Underviisning i Tydsk og bestæftiges i de 3 fælles Timer saaledes, at de saalidt som muligt standse den ældre Afdelings Fremgang. Ved Overgangen til II Kl. bør da i disse Sprog en saadan Grundvold være lagt, at anden Klasse's Disciple uden stor Vanselighed kunne udgjøre eet Parti. I anden Klasse indtræder for Realdisciplene Underviisningen i Engelsk, for de studerende Disciple i Latin, deelt imellem to Lærere, naar et Begynderparti optages. De Disciple af II Kl, der skulle kunne optages i III Kl., maae være saaledes befæstede i deres Kundskaber i Latinen, at de uden væsentlig Skade for tredje Klasse's Disciple kunne deeltage i den fælles Underviisning. Paa lignende Maade agtes Underviisningen i Græsk herefter først paabegyndt i III Kl.; men da bliver ogsaa Begynderpartiet at adskille fra det ældre. Da de fleste af II studerende Klasse's Disciple allerede havde læst Græsk, maatte Underviisningen i dette Sprog fortsættes i denne Klasse.

Mod denne her deels paatænkte, deels iværksatte silbigere Indtræden af Underviisningen i de gamle Sprog have flere Skolemænd og navnlig Rektor, Mag. Jørgensen yttret nogen Betænkelse, medens han dog indrømmer Rigtigheden af det til Grund for denne Fremgangsmaade liggende

Princip. Paa den anden Side have ikke mindre competente Stemmer erklæret sig for den af den kongelige Direktion her anordnede sildigere Indtræden af Latinunderviisningen. Hvad mig angaaer, da er jeg i den Grad overbevist om denne Fremgangsmaades Fortrin, at jeg, førend jeg kjendte Direktionens Bestemmelse desangaaende, allerede var betænkt paa at fremkomme med et Forslag i denne Retning.

Uden at ville indlade mig paa en i det Enkelte gaaende Gjendrivelse af de anførte Modgrunde, skal jeg blot fremhæve et Par af de vigtigste Grunde for Sagen.

Hvis man, naar Talen blot er om at lære udenad Deklinations- og Konjugations-Former, vil paaftaae, at den latinske Formlære ikke er vanskeligere end den tydske eller franske, da vil jeg ikke benegte dette. Men her synes man at oversee, at det væsentlig kommer an paa, at Disciplene forbinde klare og bestemte Begreber om Formernes Betydning med disse; og at dette for Disciplen er ganske anderledes vanskeligt i det latinske Sprog end i de nyere, veed Enhver, der har beskæftiget sig med Elementærunderviisningen i Latin i en Latinskoles nederste Klasse. Mest slaaende viser Forholdet sig maaskee i den Erfaring, at det ikke blot er muligt, men vel ogsaa rigtigst at begynde Underviisningen i de nyere Sprog uden at indlade sig synderlig paa det Specieielle af vedkommende Sprogs Grammatik, medens dette i de gamle Sprog maa anses næsten for umuligt, i det mindste for lidet hensigtsmæssigt.

Fremgangen i Latinen er derefter ogsaa, naar den skal begynde i nederste Klasse, saa langsom og usikker, at Disciplene i de første 4 Aar, navnlig hvor Klasserne ere toaarige, ikke opnaae nogen synderlig Indsigt i Sproget (jeg taler her af Erfaring) og neppe større end den, der med 2 Aar sildigere indtraadt Underviisning kan opnaaes paa 2 Aar.

Meget paafaldende forekommer det mig, at de, der have talt imod Sagen, næsten blot tale om Timetal og Aaremaal til at opfatte Kundskabsmaassen i og neppe med en Stabelse berøre eller overhovedet synes at tænke paa den større Modenhed og Kraft, Disciplene maae værd i Besiddelse af, naar de i en mere udviklet Alder og paa mange Maader udrustede med flere og forberedende Kundskaber gaae over til dette vanskelige Sprog. Navnlig ville Disciplene i en ganske anden Grad end hidtil være skikkede til forholdsviis tidligere at begynde paa den latinske Syntax, uden hvilken Underviisningen er tør og trættende for Disciplene, fordi Phænomenernes Forklaring ikke tilbyder sig umiddelbart. Det tør vel ansees for en Kjendsgjerning, at den sædvanlige langsomme og dog besværlige Fremgang i Latinen og den som oftest i en umoden Alder indtrædende Stiiskrivning virker strækkende og slovende endog paa velbegavede Disciple.

Man har ogsaa talt om manglende Erfaring. I denne Henseende kan man nu paaberaabe sig Sorø Akademies Skole, hvor man efter tidligere at have paabegyndt Latinunderviisningen i 2den Klasse har fundet sig saa tilfredsstillet ved det vundne Resultat, at man har udsat den til tredie Klasse o: til det 3die Skoleaar. Ogsaa er det bekjendt nok, at unge Mennesker med gode Forkundskaber i andre Fag, naar de sildigere ere blevene bestemte til at studere, ofte paa 2 à 3 Aar bringe det ligesaa vidt, som de lærde Skolers Disciple, der have anvendt 6 à 8 Aar herpaa.

Det er saaledes min fulde Overbeviisning, at naar en lærd Skoles Disciple i de to første Skoleaar blot nyde en grundig Underviisning i Modersmaalet (hvortil nødvendigviis hører en stadig og grundig Vejledning til at opfatte Sætningslæren med Sikkerhed som den Basis, hvorpaa al rationel Sprogunderviisning hviler), Tydsk og Fransk (disse

Sprog mere praktisk), da ville de, uden at det bliver nødvendigt senere at forøge Underviisningstimerne's Antal for de gamle Sprog, desuagtet i disse kunne gjøre en tilfredsstillende Fremgang, medens de kunne bringe det langt videre i de levende Sprog end hidtil, forudsat at de nødvendige Betingelser ere tilstede : Lærere, som ere deres Poster værne.

Følgende Skema viser, hvormange egentlige Timer der i de forskjellige Klasser have været tildeelte ethvert Fag:

Fag.	IV.	III.	II.(IISt.III.)	I. (IA.IB.)
Dansf.	3.	3.	4.	" " 5.
Latin	10.	8.	" 6.	" "
Græsk	5.	5.	" 5.	
Hebraisk	2.	2.	" "	" "
Tydsf.	3.	3.	3.	" " 3. " 3.
Fransf.	3.	3.	3.	" " " 3.
Engelsf.	"	"	"	" 3. 3.
Religion	3.	3.	3.	" " 2. " "
Historie	3.	3.	3.	" 3*) 3.
Geographi	2	2.	2.	" " 2.
Mathematik og Regning	4.	3.	3.	" 3. 5.
Naturhistorie	"	"	2.	" " 2.
Skrivning	"	"	2.	" 2. 5.
Tegning	"	"	2.	" " 2.
Sang	2.	2.	2.	" " 2.
Gymnastik	2.	2.	2.	" " 2.
Sum 42. 39. (31.) 42. (33.) 36. 36.				

En yderligere Indskrænkning af Timetallet er paataent, men kunde ikke finde Sted iaar, især fordi Forandringen i

*) III bekræftiges i disse Timer med Fædrelandshistorie.

Lærerpersonalet og Ombytningen af flere Lærefag gjorde det nødvendigt for Lærerne at have mere Tid til at stifte et nøjere Bekjendtskab med deres Disciple, der navnlig i de højere Klasser for en stor Deel manglede den Grundvold, paa hvilken man ønskede at bygge videre. I anden Klasse maatte Bibeholdelsen af Græsk gjøre et større Antal Timer nødvendigt, hvorimod man, naar dette Fag her bortfalder, mulig vil finde Lejlighed til at lade anden Klasse's studerende Disciple deeltage i Underviisningen i Engelsk.

Timefordelingen har i de enkelte Klasser været følgende:

Fjerde Klasse.

Time.	Mandag.	Tirsdag.	Onsdag.	Torsdag.	Fredag.	Løvedag.
8—9	Latin.	Latin.	Latin.	Latin.	Dansk.	Latin.
9—10	Latin.	Tydsf.	Latin.	Latin.	Latin.	Græsk.
10—11	Geographi.	Græsk.	Mathematik.	Historie.	Latin.	Historie.
11—12				Hebraisk.		Hebraisk.
2—3	Fransk.	Historie.	Græsk.	Mathematik.	Mathematik.	Geographi.
3—4	Dansk.	Mathematik.	Dansk.	Tydsf.	Græsk.	Tydsf.
4—5	Græsk.	Religion.	Religion.	Religion.	Fransk.	Fransk.

Tredie Klasse.

8—9	Historie.	Græsk.	Latin.	Latin.	Tydsf.	Latin.
9—10	Geographi.	Religion.	Tydsf.	Latin.	Mathematik.	Dansk.
10—11	Hebraisk.	Dansk.	Fransk.	Dansk.	Græsk.	Græsk.
2—3	Græsk.	Fransk.	Religion.	Græsk.	Latin.	Fransk.
3—4	Tydsf.	Latin.	Latin.	Mathematik.	Mathematik.	Historie.
4—5	Religion.	Latin.	Geographi.	Historie.	Hebraisk.	—

Anden Klasse.

8—9	Dansk.	Mathematik.	Naturhistorie.	{ St. Græsk. X. Historie.	Latin. Engelsk. }	Fransk.
9—10	{ St. Græsk. X. Regning.	Latin. Regning.	Latin. Engelsk. }	Geographi.	{ Latin. Mathemat. }	Geographi.
10—11	Skrivning.	Fransk.	Religion.	{ St. Latin. X. Skrivning. }	Historie.	Naturhistorie.
2—3	Mathematik.	Religion.	Historie.	Religion.	Dansk.	Lydsk.
3—4	{ St. Latin. X. Engelsk.	Græsk. Historie.	Græsk. Historie. }	Skrivning.	{ Græsk. Skrivning. }	Dansk.
4—5	Lydsk.	Dansk.	Fransk.	Lydsk.	Mathematik.	Historie.

II

Første Klasse.

8—9	Historie.	{ A. Fransk. B. Lydsk. }	Dansk.	Dansk.	Regning.	Dansk.
9—10	Regning.	Regning.	Regning.	{ A. Fransk. B. Lydsk. }	Geographi.	Lydsk.
10—11	Dansk.	Naturhistorie.	Geographie.	Skrivning.	{ A. Fransk. B. Lydsk. }	Religion.
2—3	Lydsk.	Dansk.	Religion.	Historie.	Naturhistorie.	—
3—4	Skrivning.	Skrivning.	Lydsk.	Skrivning.	Skrivning.	—
4—5		Historie.			Regning.	—

Underviisningen i Tegning, Sang og Gymnastik gives i Timerne 11—12 og 4—6; paa den specielle Fordeling har Sommer og Vinter ingen Indflydelse.

Hvis man af den Omstændighed, at Underviisningstimerne ere fordeelte paa Formiddag og Eftermiddag, vilde drage den Slutning, at Skolens Lærere ere ugunstigt stemte mod samlet Skoletid, vilde man tage højlig Fejl. Tværtimod ere vi alle fuldkommen enige om i og for sig at foretrække samlet Skoletid for den deelte; naar jeg desuagtet i det mindste indtil videre har troet at burde holde paa den deelte Skoletid, da har jeg fornemmelig ladet mig bestemme ved Hensynet til den Forstyrrelse, som den samlede Skoletid vilde foraarsage i nogle Familiers Dagsorden, og som under Skolens forhaabentlig tiltagende Frekvents mulig kunde blive af mere Betydning end for Djeblicket, da Fleertallet af dem, der have Børn i Skolen, deels ønske denne Forandring, deels ikke have noget imod den. Imidlertid vil det dog maaffee blive muligt at træffe en saadan Anordning, at de Fordele, der ere forbundne med samlet Skoletid, kunne komme Skolen tilgode uden at medføre den befrygtede Ulempe.

Jeg kan ved denne Lejlighed ikke andet end beklage, at de Mænd, der udførligst have udtalt sig for og imod den samlede Skoletid, have ladet sig henrive til en altfor lidenskabelig Skildring af de Farer, der efter deres Forestilling skulde være forbundne med deelt eller samlet Skoletid; jo større Auktoritet de Mænd, til hvilke jeg sigter, burde have i deres Erklæringer angaaende Skoleanliggender, des mere ønskeligt var det, at de ikke ved at sætte Himmel og Jord i Bevægelse havde forstyrret Gjenstandenes rolige Betragtning, forøget de Tvivlendes Tvivlraadighed og forurologet de Mange, der uden at kunne domme selvstændigt om Sagen

dog som Fædre og Foresatte i høj Grad ere interesserede i denne Sag.

Jeg skal tillade mig i Korthed at fremsætte min og mine Medlareres Dom om denne Sag, at der, naar forresten ingen andre Misgreb begaaes og den fornødne Forsigtighed paa begge Sider iagttages, ikke er nogen væsentlig Fare at befrygte for Disciplenes Helbred enten ved samlet eller deelt Skoletid; men vi ansee dog den samlede Skoletid for mere betryggende for Disciplenes physiske Bevære, ligesom vi ogsaa antage, at der under en tilbørlig Kontrol fra Skolens Side (der neppe kan føres uden daglige Charakterer i en offentlig Skoleprotokol) og med den samme Understøttelse fra Forældres og Foresattes Side, der er fornøden ogsaa ved deelt Skoletid, ikke er nogen Grund til at frygte for aftagende Flid hos Disciplene under samlet Skoletid, medens disse ved den tidligere Dvælse i at inddele en mere samlet Arbejdstid sættes istand til at opnaae en større Sikkerhed i dette, navnlig for den Studerende saa vigtige Kapitel. Med Hensyn til den ofte fremsatte Paastand, at samlet Skoletid ikke er indført paa andre Steder 3: i Udlandet og navnlig i Tydskland (som om vi stakkels Danske aldrig turde gaae paa egen Haand!), da skal jeg dog gjøre opmærksom paa, at efter **Jungerslev**, om det lærde Skolevæsens Tilstand i nogle tydske Stater og i Frankrig S. 291 er Underviisningstiden i Hamburgs Johanneum Kl. 8—1 og 2—4 og to Dage om Ugen fra Kl. 8—2. Men at denne Fordeling (især da ingen af Timerne anvendes til Legemsøvelser) i physiske Henseende er langt betænkeligere end den nogensteds hos os indførte samlede Skoletid, forekommer mig aldeles indlysende.

Efterat flere overordentlige Lærermøder vare afholdte i Begyndelsen af indevarende Skoleaar, ere ordentlige Lærermøder stadigt afholdte hver Maaned, og alle ere vi enige om, at disse Møder allerede have baaret gode Frugter og forhaabentlig ville fremdeles virke særdeles gavnligt, navnlig med Hensyn til den saa nødvendige Samvirken og deraf følgende Gensartethed i Underviisningsmaaden og i Disciplenes Behandling. Dgsaa med Hensyn herpaa have de Jagtagelser, jeg ved hyppige Besøg i de øvrige Læreres Timer har kunnet gjøre og meddele Vedkommende, ikke været uden Nytte*). Som Frugter af vore Lærerforhandlinger maa jeg her bl. a. nævne Udarbejdelsen af en for alle Skolens Lærere i deres Forhold til Skolen gjældende Rettskrivningslære, samt en Instrux for Lærerne og Love for Disciplene, der her ikke kunne meddeles, da de kort før Sommerferienes Begyndelse ere overfendte til Universitetsdirektionens nærmere Approbation og endnu ikke ere komne tilbage. Jeg skal derfor her meddele en Udsigt over de vigtigste Bestemmelser sigtende til Flids og Ordens Fremme.

Hver Dag i Ugen fører en af Lærerne det nærmere Tilsyn med Skolens Disciple før og efter Underviisningstimerne. Han møder da paa Skolen senest et Kvarteer før Skoletidens Begyndelse og forlader sidst Skolen. Før hans Ankomst er det ikke Disciplene tilladt at betræde Skoleværelserne; men for at forebygge, at Disciplene samle sig paa

*) Det er overflødig at udvikle, i hvilken Grad den høist mulige Overensstemmelse i Formen af det, der meddeles, understøtter og styrker Opfattelsen af dette. Her er det f. Ex. vedtaget, at alle Sproglærerne saavidt muligt følge de i Madvig's latinske Sproglære givne Definitioner. Dgsaa kan det her bemærkes, at alle Lærerne have paataget sig at vaage over en omhyggelig og recu (høj og tydelig) Uplæsning og et anstændigt Foredrag af det udenad lærte.

Gaden, er det dem tilladt at samles i Skolens større Gaard; dog er det dem da ikke tilladt at lege. Fem Minutter før Skoletidens Begyndelse om Morgenen sammenkalbes Disciplene til Lovsangen *). I Fritiden fører den egentlige Tilfynsmand Opsigt med Disciplene i Gaarden eller, hvis Vejret er ugunstigt, i Gymnastiksalen. En anden Lærer paaseer, at Underviisningen i alle Klasser standser i rette Tid, og at alle Disciplene forlade Læseværelserne, forsaavidt de ikke have Forældres eller (helst) Lægens Attest for, at de bør blive inde. Disse samles da under sidstnævnte Lærers Tilfyn i det dertil bestemte Læseværelse.

Fritiderne ere Kl. 8,55'—9; 9,55'—10,10'; 11—11,5'; 2,55'—3,10'; 4—4,5'. I Fritiden er det ikke tilladt at læse paa Lektier. I Læseværelserne er det ikke tilladt at lege eller at spise (dog tillades det de Disciple, der have Tilfaldelse til at blive oppe, at spise deres Frokost i det dem indrømmede Værelse). For at føre den nødvendige Kontrol med dem, der udenfor Fritiden behøve at gaae ud, anmærkes denne Uregelmæssighed i Klasseprotokollen.

Det er ingenfinde tilladt at holde Hænderne i Lommerne; i Underviisningstimerne holder Enhver sine Hænder ovenpaa Bordet. Om endog Timen er tilende, bliver Enhver dog rolig paa sin Plads, indtil Læreren giver Tilladelse til at gaae. Ligesom det betragtes og anmærkes som en Uorden ikke at have med sig de fornødne Apparater til Underviisningen, saaledes regnes det ogsaa for en Forseelse at glemme noget paa Skolen. I alle Klasser findes saa-

*) Denne Foranstaltning, om hvis Henfigtsmæssighed jeg mere og mere er bleven overbevist, har her taget sin Begyndelse efter afholdt Halvaarsexamen. Vi benytte hertil de bekjendte Morgenpsalmer af Ungemann.

faldte Ordensdure α : Disciple, som under Lærernes og Rektors Kontrol sørge for den nødvendige Orden i Klasserne. Disse paasee blandt andet, at Værelserne om Vinteren have den bestemte Varmegrad, 13° Réaumur, og sørge for Værelsernes behørigte Udluftning.

For at bringe Klasserne i et mere umiddelbart Forhold til Skolen og forskaffe dem Repræsentanter i Lærermøderne paatog i Begyndelsen af Skoleaaret efter Rektors Opfordring Hr. Lærere Jessen, Lesolii, Hasselriis og Westh sig som Klasselærere (Ordinarius) at føre et nærmere Tilsyn og træde i en mere umiddelbar Forbindelse med respektive fjerde, tredie, anden og første Klasse. Ugentlig efterseer Klasselæreren sine Disciples skriftlige Arbejder, samt af og til deres Bøger m. m., og for den af Disciplene udviste Orden giver han en særskilt Charakter, der ved Sammenregningen af Charaktererne regnes lige med de øvrige Charakterer. Overhovedet regnes her alle Charakterer lige, med Undtagelse af Charaktererne for Skrivning og Tegning, der sammenlægges til een Charakter.

I Klassernes Dagbøger indføres strax af Lærerne Disciplenes daglige Charakterer, og saavidt muligt sørges der for, at alle blive examinerede i hver Time. I Disciplenes særskilte Charakterbøger indføres for hvert Dag en egentlig Charakter. De enkelte Ugedarakterer sammentælles ved Skolemaanedens Udgang (denne regnes fra første Mandag i hver Maaned til sidste Lørdag i samme eller første Lørdag i næste Maaned) til en Maanedsharakter, hvis Resultat, den maanedlige Hovedcharakter med sin Talværdi, indføres i Disciplenes Charakterbøger saavel som den derved bestemte Plads i Klassen samt Skolenummeret, der tilbeles alle Skolens Disciple betragtede under Et uden Hensyn til

Klasse*). Omfytningen foregaaer i Reglen hver Maanedes første Mandag, ved hvilken Lejlighed Rektor deels efter Opfordring fra Lærerne paa det Fredagasteen holdte Lærermøde, deels uopfordret tildeler Disciplene de Opnuntninger eller Formaninger, hvortil deres Opførsels- eller Flidskarakterer give Anledning.

Charaktererne og deres Talværdier ere følgende: Ug = 6-5,80; Ug? = 5,79-5,51; Mg \times = 5,50-5,33; Mg = 5,32-4,80; Mg? = 4,79-4,51; G \times = 4,50-4,33; G = 4,32-3,80; G? = 3,79-3,50; Tg = 3,49-2,80; Tg? = 2,79-2,50; Mdl = 2,49-1,80; Mdl? = 1,79-1,50; Slet = 1,49-0,80; Kul = 0,79-0.

For Opførselen, der betragtes ganske for sig og er uden Indflydelse paa Flidskarakteren, gives Charaktererne: Rosværdig, Upaaklagelig, Ikke tilfredsstillende, Maadelig. En af disse Charakterer gives ugentlig af Lærerne i Opførselsprotokollen (der opbevares paa Rektors Bærelse) til enhver af Disciplene; den laveste Opførselskarakter, der gives af en Lærer, indføres i Disciplens Charakterbog; ere alle eller et overvejende Fleertal af en Discipels enkelte Opførselskarakterer under Rosværdig, erholder Discipelen kun den nærmest lavere Opførselskarakter. Under lige Flidskarakter bestemmes Disciplenes Nummere efter Opførselskarakteren. Den, der erholder Maadelig eller oftere Ikke tilfredsstillende, anvises en Plads for sig**).

*) Denne i mine Tanker særdeles hensigtsmæssige Foranstaltning er optagen efter Slagelse lærde Skole.

***) For dette Skoleaars Begyndelse gaves her ingen Opførselskarakter; ligeledes havde man ingen offentlig Charakterprotokol.

Ved Slutningen af forrige Skoleaar var Discipels antallet 24. Ved Prøveexamen, der afholdtes den 30te September 1844 optoges følgende to Disciple:

Ludvig Georg Frederik Klubien, f. d. 14de Januar 1836, indmeldt som Studerende, og Johan Peter Magnus Jespersen, f. d. 20de Mai 1833, indmeldt som Ikke-studerende. Senere optoges den 5te November 1844 Jørgen Gad Valle, f. d. 15de September 1829, indmeldt som Ikke-studerende.

Skolen har saaledes for Øjeblikket 27 Disciple, der paa følgende Maade ere fordeelte i Klasserne:

Fjerde Klasse.

1. Varent Varentsen, Søn af Kongslejslandning Varent Jacobsen i Sydstrøm Præstegjeld paa Færøerne.
2. Christian Grønbech Koefoed, Søn af Kapt. og Løjtnest. v. Koefoed i Rønne.
3. Waldemar Emanuel Steenberg, Søn af Provst Steenberg i Rønne.

Tredie Klasse.

1. Christopher Herman Kløcker, Søn af Skolelærer Kløcker i Rønne.
2. Peter Andreas Koefoed, Søn af Borgerkapt. A. Koefoed i Rønne.
3. Johannes Christian Sommer, Søn af Adjunkt Sommer i Rønne.

Anden Studerende Klasse.

1. Anton Hieronymus Frijsche Klubien, Søn af Kapt. i Artilleri Brigaden og Løjtnest. v. Klubien i Rønne.

2. Andreas Colberg, Søn af Kjøbmand H. A. Colberg i Rønne.
3. Lorents Christian Ludvig Lassen, Søn af Kammersekretær Lassen, Byfoged i Hæsle.
4. Carl Adolph Rømer, Søn af Kapt. J. Rømer i Rønne.
5. Christian Grønbeck Johnson, Søn af engelsk Viceconsul og Kjøbmand J. Johnson i Rønne.
6. Carl Magnus Henning Ipsen, Søn af Krigs-
assessor, Profurator Ipsen i Rønne.

Anden Realklasse.

1. Carl Peter Michelsen, Søn af afdød Borgerkapt. og Kjøbmand Michelsen i Rønne.
2. Johan Peter Magnus Jespersen, Søn af Kammerraad Jespersen i Bodilskersogn.
3. Jørgen Fog, Søn af Profurator Fog i Rønne.
4. Georg Peter Colberg, Broder til No. 2 i 2den stud. Kl.
5. Ole Christian Arboe, Søn af svensk-norsk Vice-
consul og Kjøbmand Arboe i Rønne.
6. Andreas Christian Rømer, Søn af afdøde Løjtnant og Forsikandidat Rømer i Rønne.
7. Henrik Georg Arboe, Broder til No 5 i denne Klasse.

Første Klasse.

1. Laurits Peter Dam, Søn af Skolekommissær og Sandemand Dam i Knudskersogn.
2. Carl Axel August Julius Terp, Søn af Told-
inspektør Terp i Rønne.

3. Alfred Steenberg, Broder til No. 3 i 4de Kl.
4. Jørgen Gad Balle, Søn af Kjøbmand Balle i Nakfirkeby.
5. Marcus Andreas Peter Rasch, Søn af Kjøbmand M. P. Rasch i Ronne.
6. Ludvig Georg Frederik Klubien, Broder til No. 1 i 2den stud. Kl.
7. Jacob Peter Johannes Munch, Søn af Kjøbmand P. Munch i Hasle.
8. Niels Christian Michelsen, Broder til No. 1 i 2den Realklasse.

I denne Klasse ere No. 1, 5 og 6 bestemte ti at studere.

Fra Skolen vil iaar ingen Dimission finde Sted.

Hvad der i høj Grad lægger Hindring i Vejen for Fremgangen i Skolen er den ringe Grad af Forkundskab og aandelig Udvikling, vore Disciple sædvanlig medbringe, naar de optages i Skolen. Det maatte derfor strax ved min Ansættelse være mig i høj Grad magtpaaliggende, saavidt det stod i min Magt, at bidrage til, at det blev muligt for de Forældre, der maatte ønske en mere passende Forberedelse for deres Børn, at kunne erholde en saadan; men hverken Borger-skolen eller de mindre Anstalter, der da fandtes i Byen, kunde anses for hensigtsmæssige med Hensyn paa dette Formaal. Desto mere glædeligt var det, at Adjunterne Hasselriis og Jessen vare villige til for egen Regning at overtage Bestyrelsen af en saadan Forberedelsesskole, naar et nogenlunde passende Antal Elever vilde melde sig.

Efter derom indgivet Andragende til Direktionen for Universitetet og de lærde Skoler tillod denne, at D^hrr. Hæsselriis og Jesen oprettede en Forberedelsesklasse for de Børn, der senere agte at indtræde som Elever i denne Skole, dog med den Indskrænkning, at dette Institut ikke ved at fortsætte Underviisningen ud over det Maal, som er Betingelse for Optagelsen i Skolen, kommer i kolliderende Forhold til denne. Endvidere blev det dem tilladt at benytte et paa den lærde Skole hidtil ubenyttet Værelse tilligemed det der varende Inventarium. Saaledes traadte da denne Forberedelsesklasse, der aabnedes i November 1844 med 12 Disciple, i et særdeles nøje Forhold til Skolen selv, idet disse Elever stilledes under samme ydre Forhold og samme Skoletugt, som Skolens egne Disciple.

Det er at ønske og haabe, at Byens og Dens Beboere ville interessere sig for dette for dem selv og Dens lærde Skole saa gavnlige Institut, og at de ikke ville skye de Udgifter, som et saaledes indrettet Institut nødvendigviis kræver, da de ved deres Børns raske og sikrere Fremgang ville erholde rigelig Erstatning for deres Dpoffrelser.

Skolelønnen er 24 Rbd. aarlig, hvortil kommer 1 Rbd. for Gymnastik og 1 Rbd. for Brændsel. Skoletiden er 24 Timer om Ugen foruden Gymnastik. Foruden Bestyrerne underviser Adjunkt Westh i Naturhistorie og Skrivning, 6 Timer; Adjunkt Hæsselriis har Tydsk og Geographi, 6 Timer, Hr. Jesen Dansk, Bibelhistorie og Regning, 12 Timer. Beregning af Charakterer, Omflytning m. m. skeer i Lighed med hvad der finder Sted i den lærde Skole; Hr. Jesen giver alene Charakterer for Orden og Dpferjel.

Forberedelsesklassens Disciple have Adgang til og deeltage i Benyttelsen af Discipelbibliotheket; ligeledes have de

ogfaa som Disciplene i Skolen Afgang til Kunstforeningens Udstillinger, forsaavidt ikke deres Alder udelukker dem herfra.

Forberedelsesklassens Disciple.

1. Christian Dam, Søn af Løjtn. J. v. Dam til Brogaard i Makersogn, f. d. 18de Juni 1833.
2. Carl Grove, Søn af Landphysikus Grove i Ronne, f. d. 2den September 1836.
3. Hans Michelsen, Broder til No. 1 i 2den Realklasse, f. d. 23de Februar 1835.
4. André Klubien, Broder til No. 1 i 2den stud. Kl., f. d. 4de Marts 1838.
5. Thorvald Arboe, Broder til No. 5 i 2den Realkl., f. d. 14de Februar 1838.
6. Thomas Arboe, Broder til Ovennævnte, f. d. 22de September 1836.
7. Waldemar Tery, Broder til No. 2 i første Klasse, f. d. 17de Maj 1837.
8. Frits Steenberg, Broder til No. 3 i 4de Klasse, f. d. 17de Januar 1837.
9. Hother Steenberg, Broder til Ovennævnte, f. d. 11te Maj 1835. (Han er senere udtraadt for paa Grund af svageligt Helbred at opholde sig paa Landet.)
10. Hans Westh, Søn af Adjunkt Westh i Ronne, f. d. 1ste August 1837.
11. Ludvig Krabbe, Søn af Amtmand Krabbe i Ronne, f. d. 14de August 1838.
12. Casper Wolffsen Hasselriis, Søn af Adjunkt Hasselriis, f. d. 15de December 1839.

Da disse Disciples Alder og Kundskaber ved Optagelsen vare meget forskellige, eftersom Afdgangen til Klassen staaer aaben for enhver, der blot nogenlunde

kan stave sig frem i en dansk Bog, har det været nødvendigt i nogle Fag at danne flere Partier. De sidste Bensa ere:

Hjorts danske Børneven S. 1—162; Krossings poetiske Læsebog S. 1—56; Herslevs lille Bibelhistorie, 1ste Parti S. 1—101, 2det Parti S. 1—56, 3die Parti S. 1—46; efter Ingerslevs lille Geographi Europa, Danmark, Norge, Sverige, Rusland, Polen, Preussien, Holland, Belgien, England, Frankrig, Spanien og Portugal. Pattedhyrene efter Strøms naturhistoriske Læsebog S. 1—40; Rungs tydske Elementarbog forfra til S. 19. Ursins og Jacobis Regneboøger benyttet.

De i indeværende Skoleaar gennemgaaede Bensa meddeles her af Lærerne selv med Angivelse af den af dem fulgte Fremgangsmaade.

D a n s k.

Første Klasse: Meget af den til Underviisningen i Dansk bestemte Tid maa i denne Klasse anvendes til Op-læsning, da den bornholmske Dialekt frembyder særegne Vanskeligheder, og da Eleverne i Almindelighed ere komne ind i Skolen, uden at der i Forveien tilstrækkeligt er sørget for en reen og tydelig Udtale navnlig af Selvlydene. Desværre ere de Hindringer, der skulle overvindes, saa mange og saa store, at man idetmindste i denne Klasse ei kan vente store Frugter; Choralæsning og Digte, der ere lærte udenad (Krossings poetiske Læsebog 1ste Deel S. 1—30; Molbechs danske Læsebog) formaae kun lidet mod en gammel Vane og kunne naturligtviis ei bevirke stor Forandring i den Udtale, de fleste Elever høre i deres daglige Dmgang. Med Hensyn til den grammatiske Underviisning, da ere Eleverne først

blevne øvede i at adskille de enkelte Sætninger fra hinanden som og i at adskille den enkelte Sætnings forskjellige Hoveddele; og da Erfaring viste, at dette for de fleste Elever ei var saa vanskeligt, gif vi over til at finde Hovedsætningen og saavidt muligt bestemme Bisætningernes Forhold til denne; dette falder imidlertid de fleste Elever vanskeligt og bør maa skee ogsaa overlades til en høiere Klasse *). Sætningens forskjellige Ord henførtes da til de forskjellige Ordklasser, og Formlæren og Bøjningslæren indøvedes dernæst. Hvad Terminologien angaaer, da er den, der findes i Oppermanns danske Sproglære, som oftest benyttet; enkelte Afvigelser ere vel foretagne, men dette for at Eleverne gennem hele Skolen i de forskjellige Sprogs Grammatiker kunne have een Terminologie og saavidt muligt samme Definitioner. Vel af benyttes Krossings Skema til dansk Grammatik (hvoraf er læst indtil Ordbannelselæren), men den egentlige Hensigt hermed er kun den, at de mindre dygtige Elever her kunne søge det, som de ved den blot mundtlige Grammatik ei sjældent glemme; dog ere adskillige Forandringer foretagne, da den ei aldeles stemmer med de for den øvrige Deel af Skolen tagne grammatiske Bestemmelser.

Hver Uge ere 2 Stile blevne dicterede, der af Læreren rettes hjemme; de gennemgaaes paa Skolen for enhver Enkelt, og til næste Time maa enhver Elev have gjort sig bekendt med sine Fejl; de flettere Stile omskrives hjemme, og for de i disse begaaede Fejl er Bedømmelsen ulige strengere; ved en saadan Omskriven opnaaes det, at Eleven bliver mere opmærksom paa sine Fejl og lettere erindrer det Rigtige. I den sidste Deel af Skoleaaret ere Eleverne undertiden blevne øvede i at fuldende Meningen i en ufuldstændig udtrykt Sæt-

*) Disciplene optages i denne Klasse i en Alder af 9 Aar.

ning; men disse ere saaledes valgte, at Eleverne kunne faae Lejlighed til at vise, hvorledes Sætningens Hoveddele forskjelligt maae stilles i de forskjellige Sætninger.

Anden Klasse: Tvende Stile skrives om Ugen, den ene, afpasset efter Elevernes Modenhed, hjemme, den anden paa Skolen efter Diktat; de rettes af Læreren hjemme, Fejlene bemærkes i Margen og gennemgaaes derpaa særskilt med hver enkelt Discipel. Krossings Sema bruges og Analysen indøves under Læsningen i Holsts prosaiske Læsebog (forfra til S. 208), hvor der saavel fordres, at Disciplen læser højt og tydeligt som og at saa lidt som muligt spores af det Bornholmste. Til Øvelse i mundtlig Diktion er brugt Krossings poetiske Læsebog, hvori er læst forfra til S. 21.

Tredie Klasse: Ogsaa i denne Klasse maa Dplæsning hyppig finde Sted (hertil benyttes Holsts prosaiske Læsebog og Krossings poetiske Læsebog, 2den Deel, af hvilken adskillige Digte ogsaa ere lærte udenad), og det Læste gjøres da til Gjenstand for grammatisk Underviisning aldeles efter de alt omtalte Principer. Af Stile skrives 1 om Ugen; hver 4de Uge udarbejdes den paa Skolen. Det er i Sandhed meget beklageligt, at Eleverne i denne Klasse ere saa ubehjælpomme med at udtrykke sig i deres eget Modersmaal; det er ei blot Stoffet, der mangler dem; men er dette dem givet, da kunne de ej indklæde Tanken i et blot nogenlunde ordentligt Sprog; ja det er ej sjældent, at urigtige Bendinger og ufuldständig udtrykte Sætninger findes i deres Udarbejdelser. Det har derfor været nødvendigt at give dem Stileopgaver, der mere egne sig for Begyndere. Opgaverne have derfor indskrænket sig til f. Ex. at gjengive en eller anden dem fortalt historisk Begivenhed; at omsætte et Digt i Prosa; at give en Charakterffildring af en af den bibelske Historie dem bekendt Mand; men selv disse Opgaver ere saaledes be-

svarede, at det har været nødvendigt, at de maatte omskrives efter i et mundtligt Foredrag at være gjenmengaede og udviklede. Stilene reties hjemme af Læreren, men gjenmengaes paa Skolen for hver Enkelt.

Fjerde Klasse: Af Holsts profaiske Læsebog ere adskillige Stykker oplæste; ligeledes Hafon Jarl og adskillige Digte i Krossings poetiske Læsebog, 2den Deel; af denne ere ogsaa nogle lærte udenad, da det saaledes lærte med større Frihed kan foredrages; det Læste er grammatisk blevet behandlet. Af Thortsens danske Literaturhistorie er ikkun læst indtil Holberg, da den grammatiske Underviisning, navnlig i den første Deel af Skoleaaret, optog meget af Tiden. Af Stile skrives 1 om Ugen vereviis hjemme og paa Skolen. Opgaverne ere enten religiøse, historiske eller saakaldte frie Opgaver; som Exempler: Hvorfor er det vigtigt at være forsigtig i Valget af Dngangsvener? Hvorvidt kan vor Mistroisshed mod Andre kaldes fornuftig? Hvilken Nytte kunne vi høste af Kundskab om store Mænds Levnet? Hvilket Bærd skulle vi tillægge Andres fordeelagtige eller ufordeelagtige Domme om os? Adskillige af Opgaverne i Borgens Vejledning til Udarbejdsler i Modersmaalet ere ogsaa benyttede. Dispositionen opgives endnu som oftest; dog er det Bestemmelsen, at en Forandring hermed skal skee i næste Skoleaar. Istedetfor denne skriftlige Udarbejdelse have Eleverne ogsaa dog kun nogle faa Gange mundtlig udviklet en eller anden Opgave, der undertiden har været dem opgivet nogle Dage forinden den mundtlige Udvikling; undertiden derimod have de kun havt et Kvarteer til at forberede sig paa dette mundtlige Foredrag.

Q a t i n.

Anden Klasse: Da jeg tiltraadte Latinunderviisningen i den studerende Afdeling af anden Klasse, fandt

jeg der Lærlinge, som ved Siden af Doversættelsen i Særdeleshed vare øvede i Ordenes Beivningsformer og i Dplæsning af en enkelt Sætning. Her skal jeg nu historisk udvikle den Fremgangsmaade, jeg ved denne Leilighed anvendte; dertil vil jeg ligefrem knytte Uttringer om, hvilken Fremgangsmaade jeg anseer for den rette ved Begynderes Underviisning; men med Forsæt udelader jeg al Begrundelse eller Forsvar. — Da jeg snart mærkede, at mine Lærlinge hidtil havde modtaget Underviisning efter en Fremgangsmaade, som var temmelig forskjellig fra den, jeg pleiede at bruge, troede jeg bedst igjennem Dansk lidt efter lidt at kunne føre dem ind i min Underviisningsmaade. Jeg er nemlig fast i min Overbeviisning om, at Dansk ikke alene er skikket, men ogsaa bedst skikket til at meddele de Unge de første Begreber af Talens og Sætningens Dpløsning; jeg har været saa heldig i min tidligere Stilling som Adjunkt ved Sorø Academies Skole selv at komme til at lægge den første Grund hos Lærlinge, der først igjennem Dansk og dernæst igjennem Tydsk skulde ledes til ved Latinen at faae den fuldstændige Afrunding og Afsluttelse i den grammatiske Dannelses, som Skolen skulde meddele dem, og min Erfaring der viste mig, at det er saa langt fra at være umuligt at naae Maalet paa denne Maade, at det, naar behørig Tid anvendes derpaa, endogsaa lader sig iværsette ei alene ved udmærkede, men ogsaa ved almindelige og tarvelige Hoveder med bedre Frugter, end om man begynder med Latinen; men det følger af sig selv, at man ikke igjennem et Sprog maa ville bibringe de Unge Mere, end Sproget selv har bragt til Udtryk i sine Former. Saaledes lærte jeg ogsaa mine Lærlinge her først igjennem Dansk at stille de enkelte Sætninger, dernæst i den enkelte Sætning først at adskille Hovedord og Dmsagn og saa i Dmsagnet at adskille Udsagnsordet fra Gjenstanden og

Hensynsordet, derpaa øvede jeg dem i at finde Hovedsætningen i et Led af en Mening og bestemme Bisætningernes forskellige Forhold til Hovedsætningen, medens jeg tillige bragte dem Kundskab om de øvrige Dele af den enkelte Sætning; ved alt dette lærte jeg dem lige saa lidt som siden ved Latinen at skjelne mellem Sætningsdelene eller mellem de forskellige Sætninger efter udvortes Tegns, men saa meget som muligt efter Tanken; ligeledes bestræbte jeg mig for at lade mine Lærlinge selv først udfinde Regler og Begrebsbestemmelser, og først efter at jeg saaledes havde ledet dem til at hjælpe sig selv, gav jeg dem en bestemt Form, hvorunder de skulde fastholde det Fundne. — Hvad jeg vilde udrette ved Hjælp af det danske Sprog, naaede jeg temmelig hurtig, tildeels fordi mine Lærlinge alt forud vare noget bekendte med flere af de Sager, jeg kom til at berøre. Idet jeg nu tog fat paa Latinen, indøvede jeg strax fra Begyndelsen af dette Sprogs Former efter Udtoget af Madvig's Formlære, naturligviis først Udsagnsordenes og Navneordenes regelmæssige Bøjning, saa Stedordenes Bøjning; først ved senere Øjens-tagelser tog jeg det Uregelmæssige med og udvidede saaledes mere og mere Grændserne for det, der skulde læses, saa at Lærlingen i hele Måret har faaet lært det ovennævnte Udtog paa ganske enkelte Stykker nær. — Til Latinlæsning med Begyndere antager jeg det vilde være hensigtsmæssigt, om man havde en Lærebog, der indeholdt lutter fra Cicero hentede Sætninger og Stykker, ordnede ikke efter Formlæren og Bøjningslæren, men efter Ordføjningslæren saaledes, at de fra den simpleste Sætning efterhaanden gik over til den mere sammensatte Sætning og tildeels jævnsides dermed til det af flere Sætninger sammenbyggede Taleled. En saadan Læsebog kjender jeg imidlertid ikke, og jeg tvivler paa, at den er til; derfor tog jeg min Tilflugt til Dorph's Samling af cicero-

niauste Brudstykker; her findes imidlertid ikke Stykkerne ordnede paa den ovenfor angivne Maade, jeg maatte derfor selv efterhaanden udvælge de Stykker, jeg til hver Tid kunde bruge; dette bestemtes igjen efter den fortsatte mundtlige Meddelelse af Hovedreglerne i Ordføjningslæren; alt hvad mine Lærlinge i denne Klasse har modtaget heraf, er nemlig blevet meddeelt dem mundtlig i den Orden, jeg antager for den rigtigste, og det saaledes, at jeg altid først da lod dem udsøge og under en bestemt Form fastholde Reglen, naar de kom til at see en Prøve paa dens Anvendelse. — De Stykker i Bogen, som jeg fra først af maatte forbigaae, medtog jeg senere, saa at vi med et Par Undtagelser har læst alle Stykkerne fra No. 1 til No. 117, medens vi derimod har maattet forbigaae flere Stykker fra No. 118 til No. 158; dog er dette i sidste Tilfælde ikke saa meget og ikke altid skeet med Hensyn til de deri anvendte Regler, men snarere, fordi deres hele Indhold og Beskaffenhed efter min Mening gjør dem uskiktede til at læses af Begyndere. Medens jeg ved den Orden, hvori jeg tog Læsestykkerne, opnaaede den Fordeel, at jeg ved Analysen aldrig behøvede at forbigaae noget til Ordføjningslæren hørende Punkt, har jeg naturligviis aldrig undladt at lade mine Lærlinge forklare alle forekommende Former; ved selve hiin Ordføjningsanalyse begyndte vi iøvrigt altid med det hele og gik derfra over til de enkelte Dele, altsaa fra Meningen til dennes enkelte Led, hvorved jeg mener en Hovedsætning med tilhørende Bisætninger, derfra til de enkelte Sætninger og endelig til de enkelte Ord i Sætningen. — Ligesom det er min Overbeviisning, at Underviisningen i Sproglaere og Lydning skal begynde samtidig, saaledes mener jeg ogsaa, at naar Latinunderviisningen først indtræder, paa det efter min Mening passende Punkt, nemlig efter foregaaende Underviisning og grammatisk Dannelsel

gjennem Danst og Tydst, da kan og bør Lærlingene strax fra Begyndelsen af bringes til at anvende det til enhver Tid Lærte enten mundtlig eller skriftlig; her lod jeg strax mine Lærlinge skrive Stiil saaledes, at jeg først gav dem Sætninger formede efter dem, de nylig havde lært i Læsebogen, og indeholdende samme Ord og Anvendelse af samme Regler, som de der havde forefundet; siden valgte jeg Sætningerne mere frit efter det, de til hver Tid havde lært af Sproglæreren; mod Slutningen af Aaret har jeg af og til mundtlig ladet dem oversætte Sætninger af Trojels Stiiløvelsebog. De skriftlige Stile har jeg altid først rettet ved blot at antyde, hvor Feilen var, dernæst har jeg gjennemgaaet Stilen paa Skolen med alle Lærlinge under Get, saa at jeg ved Spørgsmaal ledede dem til selv at finde det Rigtige, derpaa har de skrevet Stilen om til næste Gang samtidig med en ny Stiil; hvor der endnu fandtes Fejl i Dmskriften, har jeg da selv skrevet det Rigtige over og saa i Bedømmelsen fulgt en dobbelt saa streng Maalestof som ved den første Rettelse. Saaledes har vi skrevet en Stiil og en Stilerrettelse hver Uge, hver fjerde Uge er Stilen bleven skreven paa Skolen i to paa hinanden følgende Timer uden Ordbog eller Sproglære. Desværre har i Særdeleshed Manglen af en efter min Fremgangsmaade hensigtsmæssig Læsebog medført, at jeg ikke altid strengt kunde følge den Plan i Meddelelsen af Ordfojningsreglerne, som jeg helst havde villet gaae frem efter. Hvad den recent udvortes Deel af min Fremgangsmaade ved Underviisningen angaaer, da har jeg i Almindelighed mod Slutningen af Aaret ladet mine Lærlinge læse Latinen op i Chor, undertiden har jeg ogsaa henvendt mine Analyse-spørgsmaal til alle under Get og ladet dem svare paa een Gang; navnlig har jeg altid brugt dette ved Stilenes Gjennemgang.

Tredie Klasse: Efter at jeg har været saa vidtloftig ved Beskrivelsen af min Fremgangsmaade i anden Klasse kan jeg fatte mig fortere ved de øvrige; thi naturligtvis gaac her de samme Grundtræk igjen deri, medens de Gjenstande, hvorpaa jeg kom til at anvende den, fik mere og mere udvidede Grændser. I tredie Klasse har jeg saaledes først gjenemgaaet Drdsøjningslæren i Madvigs latinske Sproglære saaledes, at jeg blot medtog alle Hovedregler; jeg begyndte da med Læren om Tider og Maader og gik derfra over til Læren om Forholdsformernes Anvendelse; ved den anden Gjennemlæsning medtog jeg derpaa de vigtigste Anmærkninger, medens vi samtidig hermed ogsaa gjenemgik Bøjningslæren. I Oversættelse læste vi først Cæsars Bell. Gall. lib. 2 og derpaa de 26 første Kapitler af Ciceros Tale pro Sex. Roscio, samtidig med det sidste læste vi i en Time ugentlig forforifft Cæsars Bell. Gall. lib. 3 og 4 til cap. 15. Ved Analysen gik jeg frem paa den ovenfor angivne Måade med Forbigaaelse af en Deel af det, som hører til de blotte Begyndelsesgrunde; enhver Opgave til Oversættelse har jeg altid først gjenemgaaet, og ved denne Gjennemgang har jeg, hvor der forekom Punkter af de romerske Oldsager eller Gjenstande af Grammatikken, som jeg kunde antage vare mine Lærlinge mindre bekendte, givet dem Anvisning paa det Sted i Bøjesens Antikviteter og Madvigs Grammatik, hvor de kunde finde Sagen omtalt. Da vi i Aar har maattet anvende temmelig megen Tid paa Grammatikken, har vi faaet læst mindre i Oversættelse, end jeg ellers anseer for ønskeligt. Af Stile har vi skrevet tre ugentlig, to hjemme og en paa Skolen; ved denne sidste afveirlede jeg mod Slutningen af Aaret stundom med mundtlig Stiil efter Trojels Bog; hver fjerde Uge har vi istædenfor den ene Hjemmestiil skrevet en Stiil paa Skolen i to paa hinanden følgende Timer uden

Ordbog eller Sproglære og mod Slutningen af Aaret hver anden Uge ligeledes en Oversættelse fra Latin til Dansk. Stilene ere blevne rettede og gennemgaaede som i anden Klasse.

Fjerde Klasse: Ogsaa i denne Klasse ere de af Hr. Overlærer Lefolii opstillede Principer fulgte i det Bæsentlige med de Indskrænkninger, som Disciplenes Standpunkt udfordrede. Ved Læsningen af anden Bog af Horats Ode bleve Reglerne for Versenes Skansion theoretisk og praktisk indøvede; den digteriske Sprogbrugs Afvigelse fra den prosaiske, og navnlig fra den Ciceronianske paavistes og de nødvendige mythologiske og archaeologiske Oplysninger meddeelt. Af Ciceros Disputationes Tusculanæ er læst 1ste til 3die Bog. Efter at Læsningen af enhver Bog var fuldendt, have Disciplene skrevet en Afhandling, der gav en Udagt over Dagens Indhold og paaviste Stoffets Fordele; naturligtvis var under selve Læsningen Indholdet og Forbindelsen stedse bleven paavist i det Enkelte. Horats og Cicero bleve i Korthed gennemgaaede; ved hver ny Lektie blev den gamle medtagen, saaledes at Oversættelsen og de vigtigste Punkter i Analysen strax bleve tagne to Gange; derimod foretoges ingen Repetition til Halvaarsexamen. I Begyndelsen af Aaret læstes cursorisk (ved Siden af Horats) nogle af Cornelius Nepos's Levnetsbeskrivelser; senere er (ved Siden af Cicero) Terentius Andria læst uden at blive gennemgaaet. Af Madvigs latinske Sproglære er Syntaxen læst og repeteret. Bojesens romerske Antikviteter S. 73 — Slutning med den dertil føjede Udagt over den romerske Litteratur. Hver Uge er leveret en længere Stil, hvortil Disciplene maade skrive Stilerettelser, og en Version; 3 Gange ugentlig mundtlig Stil, hvortil er benyttet Jagerslevs Materialier 1ste Deel (omtrent 40 Sider).

Af og til skrives en Extemporalstil paa Skolen (uden Ord-
bog og Sproglære).

G r æ f t.

Anden Klasse: Langes Læsebog fra v. liquida S. 10 til nederst S. 28 og de vigtigste Stykker i Formlæren efter Tregder. Da Eleverne under Læsningen holdes til at gjøre nøjagtig Rede for hvert Ord, lære de herved en Deel af de tidligere oversprungne grammatikalske Regler; dog er det Formlæren, hvorpaa fornemmeligen lægges Vind, kun enkelte syntaktiske Bemærkninger tilføjes.

Tredie og Fjerde Klasse: I Græsk har vi i tredie Klasse læst Xenofons Anabasis 2den Bog fra 4de Kap. og 3die Bog og i fjerde Xenofons Comment. Socrat. lib. I—2 og Platons Kriton og Apologia Socratis; i Grammatik har vi i tredie Klasse først gienngaaet de blotte Bøjningsformer strengt efter Tregders Formlære, derpaa ved den anden Gjennemgang medtaget det Vigtigste af Lydlæren og foruden alle Hovedstykker i Bøjningslæren tillige de vigtigste Anmærkninger; i fjerde Klasse har vi faaet den samme Bog gienngaaet to Gange og ved sidste Gjennemgang ogsaa medtaget de vigtigste Anmærkninger om den homeriske Sprogart, da Lærlingerne her tidligere har læst Homer. Af Ord-
bøjningslæren har jeg i begge Klasser ved Analysen meddeelt det Vigtigste af Sætningslæren efter en Afskrift af Madvigs Forelæsninger herover, som jeg engang selv har hørt og nedskrevet; herved gjorde jeg mig det bestandig til Regel at paa-
vise Ligheden med eller Forskjellen fra samme Sætningers Bygning i Latin. Iøvrigt har jeg ved Analysen selv brugt samme Fremgangsmaade som ovenfor ved Latin. Naar jeg i en Time fik nogen Tid tilovers, har jeg i tredie Klasse anvendt den til at meddele noget Gammelgeographie og i fjerde til at fortælle mine Lærlinge Noget af den græske Gu-

delære; begge Steder har jeg ladet Lærlingene nedskrive hvad de vilde af det Fortalte. Saaledes har jeg i tredje Klasse faaet gjennemgaaet Italiens og Grækenlands Geographi og i fjerde Saguene om de store Guder samt Hades og Dionysos. Min Hensigt hermed var at meddele mine Lærlinge det, som de ved forekommende Steder i Forfatterne kunde komme til at anvende. I Aarets aller sidste Tid har jeg meget hurtigt gjennemhørt det saaledes Fortalte.

Anmærkning. Af Dvenstaende sees, at jeg ikke har fulgt Hr. Lektor Tregders Advarsel om kun efterhaanden at indføre Brugen af hans Formlære. Alt tidligere har jeg læst Latin med Lærlinge, som vare komne paa de højere og højeste Trin, hvorpaa Skolen kan stille; da nu Madvig's latinske Grammatik udkom, indførtes den strax og med den hele den forandrede Analyse, som den maa medføre, og dog mærkede jeg ingen Ulempe heraf; kan dette see ved en Ordføningslære, tænkte jeg, kan det langt bedre see ved en Bøjningslære, og da Hr. Rektor Whitte foreslog den fuldstændige Indførelse af Tregders Formlære, var jeg derfor strax enig med ham; naturligtvis var fra det Øjeblik, den nye Lærebbygning var indført, hvert Spor af det Gamle bantøst og taaltet aldrig; jeg kan da forsikre, at det gaaer ypperlig an; kun ved Misgreb af Læreren kan man faae at see en forvirret Sammenblanding af det Gamle og det Ny.

(H. H. Lefolii.)

H e b r a i s k.

Tredie Klasse: Formlæren er indøvet efter Whitte's hebraiske Sprogslære, saaledes at Disciplene begyndte med den regelmæssige Deel af Bøjningslæren næsten blot efter de opstillede Paradigmer og under gjentagne Repetitioner efterhaanden medtog mere og mere. Senere medtoges ogsaa Lydlæren. Salt er saaledes læst med saa Forbigaaelser Kap. 1

til 9, med Undtagelse af 4de, 6te og 7de Kapitel. Af Genesis er læst cc. I—IX; kun det analyseres, der finder sin Forklaring i det i Sproglæren gennemgaaede Pensum; dog kræves det stedse, at Disciplene kjende Hovedformerne af de i Lektien forekommende Ord og de bestemte Former, under hvilke de forekomme. — Fjerde Klasse har læst hele Formlæren med Undtagelse af 6te og 7de Kapitel; de ere stadigt øvede i at danne forskjellige Former af de forekommende Ord, saavel Udfagnsord som Navneord. Af Ordsojningslæren er det Nødvendige meddeelt under Læsningen af Genesis cc. I—XXXII (ved Henviisninger til Sproglæren). Paa Op-læsningen anvendes i begge Klasser megen Omhu.

E n d e t.

I de to nederste Klasser og tildeels i 3die Klasse ere Lektierne blevne oversatte for Disciplene; ved Oversættelsen sees paa, at det tydske Ord gjengives med det i alle eller de fleste Tilfælde anvendelige danske Ord, om ogsaa et andet, i andre Tilfælde mindre adækvat Udtryk kunde i det enkelte Tilfælde være passende. Hver Discipel oplæser det Pensum, som han skal oversætte, men undertiden (s. Ex. ved lange Re-petitionslektier eller naar nogle Disciple ere mindre godt forberedte) kan det hændes, at de sidst examinerede Disciple maae oversætte strax uden foregaaende Oplæsning; undertiden bruges Chorlæsning. Foruden en Oversættelseslektie har hver Klasse havt i samme Time en Analyselektie og en Grammatiklektie. Analyselektien har ikke i nogen Klasse været ret stor, men kun udgjort en lille Deel af Oversættelseslektien; for at dette ikke skulde medføre nogen Ulempe, er en Deel af Timen bleven anvendt til at analysere den øvrige Deel af Oversættelseslektien. Grammatikunderviisningen begynder allerede i 1ste Klasse, men ikke forend Disciplene i nogen Tid i For-

veien ere blevne øvede i Oplæsning og Oversættelse fra Tydsk paa Dansk. I Grammatikken begyndes der med Paradigmerne for Verber af 1ste Konjugation; det lærte indøves derpaa ved Analyse, ogsaa ved mundtlig Oversættelse fra Dansk paa Tydsk; hvad der læres udenad i Rung's Elementar-bog, svarer altid til hvad der læres eller i Forveien er lært af Grammatikken; intet Nytt læres i denne, før det Foregaaende paa den angivne Maade er tilstrækkelig indøvet — Metboden er altsaa ligesaa praktisk som theoretisk. Saasnart den paradigmatiske Deel af Grammatikken er gennemgaaet, begyndes der (i 2den Klasse) paa mundtlig Stiiløvelse efter Bresemann's Stilebog (1 Gang om Ugen i hver Klasse); det Pensum, som foresættes til Lektie, oversættes for Disciplene, idet der tillige henvises til de syntaktiske Regler i Grammatikken. Alle Disciplene examineres i hver Time i de dem foresatte Lektier. Følgende Bøker ere læste:

Første Klasse: Wilmens's Kinderfreund p. 64—99; af Rung's Elementar-bog er p. 1—5, p. 8 og 9, p. 11 og 12, p. 15—19 lært udenad; af Hjort's Grammatik Conjugationslæren og Paradigmata for Substantivernes Declination; nederste Afdeling har i særskilte Timer læst af Wilmens's Kinderfreund fra p. 105—119 og fra p. 123—145.

Anden Klasse: Hjort's Læsebog p. 80—110; Bresemann's Stilebog p. 1—10 (incl.); de vigtigste Afsnit af den paradigmatiske Deel af Hjort's Grammatik.

Tredie Klasse: Hjort's Læsebog p. 76—145; Bresemann's Stilebog p. 1—24; den paradigmatiske Deel af Hjort's Grammatik repeteret.

Fjerde Klasse: Hjort's Læsebog p. 337—447; Bresemann's Stilebog p. 39—69; Hjort's Grammatik repeteret.

F r a n s k . .

Første Klasse: Borrings „Manuel de langue française” forfra til Side 48. Lektien gennemgaaes flere Gange Ord for Ord og Eleverne maae gjentage den i Chor; i denne Klasse fordres kun en saa vidt muligt korrekt Dylæsning, ligefrem Oversættelse, hvor Ordenes Grundbetydning vides, og de Gloser udenad, som findes bagi Bogen og forekomme i Lektien.

Anden Klasse: Borrings „Manuel de langue française” fra Side 52 til Side 117. Chorlæsning bruges her ikke mere, iøvrigt fortsættes Underviisningen som i forrige Klasse, dog læres her det Vigtigste af Grammatikken efter Borrings.

Tredie Klasse: Borrings „fransk Læsebog for Mellemklasser” fra Side 82 til 172. De holdes her til at læse saa nøjagtigt som muligt og blive nærmere bekendte med Reglerne for Udtalen. Formlæren læses heel og holden, enkelte syntaktiske Regler tilføjes mundtlig, ligesom mundtlige Dvælses anstilles efter Bjerrings franske Læsebog, i hvilken er læst 27 Sider.

Fjerde Klasse: I denne Klasse anvendes megen Tid paa Indøvelsen af Syntaxis efter Borrings Stiløvelser og paa mundtlige Dvælses efter Bjerrings franske Læsebog. Lektien bliver ikke oversat af Læreren. Læst er Borrings „Etudes littéraires” fra S. 360 til Enden og Sammes Grammatik (5te Udgave), i Bjerrings „Lectures françaises, les ours de Berne og Mateo Falcone”; denne sidste Forfatters franske Læsebog.

E n g e l s k .

Anden Klasse's Realister: Mariboes „Stories selected from the history of England (1—80)” samt det Vigtigste i samme Forfatters Grammatik. Udtalen er lært

ved Chortæsning, ligesom Lektien høres paa Engelsk ved Oversættelse fra „Nøglen til Mariboers Lærebog“; naar Tiden tillader det, øves Disciplene i at nedskrive Lektien paa Engelsk efter den danske Oversættelse ligesom det fordres i enhver Time, at de vide at stave ethvert i Lektien forekommende Ord. Chortæsning bruges ogsaa ved Repetitioner, hvor der som altid kun oversættes fra Dansk paa Engelsk.

R e l i g i o n.

Første og Anden Klasse: I første Klasse læses blot Bibelhistorie og Catechismus; i anden Klasse Bibelhistorie og Balles Lærebog. Der sørges for, at Disciplene forstaae, hvad de læse; derfor, inden et Pensum læres udenad, tydeliggjøres de enkelte i samme forekommende Ord og Begreber. Underviisningen i første Klasse gaaer iøvrigt fornemlig ud paa at uddrage og fremhæve det Lærerige, som ligger i de bibelske Fortællinger, og derved fremkalde fromme Følelser og gode Forsætter; i anden Klasse, hvor først Balles Lærebog bruges, gaaer Underviisningen især ud paa at anstueliggjøre og begrunde de i samme fremførte almindelige religiøse Sandheder ved Henviisning til de bibelske Fortællinger. Hvad der meddeles Disciplene, meddeles saavidt muligt efter den saakaldte heuristiske Methode; de saaledes med megen Udførlighed anstillede Betragtninger recapituleres i al Korthed. Den tiloversblevne Tid anvendes i Almindelighed til Psalmelæsning, undertiden til Gjentagelse af forhen læste Penssa. Alle Disciplene examineres i hver Time i de dem foresatte Lektier. Følgende Penssa ere læste:

Første Klasse: Luthers Catechismus til Daabens Sakramente; af Herslebs mindre Bibelhistorie det gamle Testamente.

Anden Klasse: Af Balles Lærebog den største Deel af 1ste Kapitel, hele 2det Kapitel og 6te Kapitel til Afsluttet om, "Pligterne i enkelte Stander"; af Herlebs mindre Bibelhistorie det nye Testamente.

Tredie Klasse: Naar Eleverne rykke op i denne Klasse, da have de alt gjennemgaaet en mindre udførlig Lærebog i den christelige Religion, og her begyndes da med Krog Meyers Lærebog (heri er i dette Skoleaar laest § 1—70). Noget af dees Nytt gives da saaledes egentlig ikke Eleverne; det er kun de dem bekjendte christelig dogmatiske og moralske Sandheder, der her atter foredrages; men deels fordrer Lærebogens for Eleven ofte indviklede Sprog en Forklaring, deels fordrer den modnere Alder en nøjagtigere og strengere Begrundelse af de christelige Lærdomme; Lektien gjennemgaaes derfor som oftest for dem, men i Almindelighed temmelig hurtigt og kort, for at Eleverne selv kunne faae Lejlighed til nøjagtigere Overtænken, medens de hjemme forberede sig paa den opgivne Lektie, som og for at de under selve Examinationen kunne ved Lærers Spørgsmaal selv udlede og udfinde det, der var dem mindre klart. Men Religionsunderviisningen skal ej blot være Forstandens Sag; den maa ogsaa tiltale Følelsen; jo mere det lykkes ved Foredraget og under Overhørelsen at opvække de sande christelige Følelser, der ere grundede paa en virkelig Erkjenden, desto fuldkommnere er vistnok Underviisningen, og desto rigere Frugter vil den vistnok have i de Unges hele Wandel. Saavidt muligt ere ved Examinationen i Lærebogen Exempler hentede fra den bibelske Historie for nøjere at oplyse det Udviklede, og ved de vigtigste Skriftsprog, som ere af Evangelierne, fordres i Almindelighed de nærmere Omstændigheder, som have fremkaldt de i Lærebogen citerede Ord af Herren eller hans Apostle; Stedet opslaaes da i Biblen og gjennemlæses. Til Under-

viisningen i den bibelske Historie (af Herslebs store Bibelhistorie er læst det gamle Testamente fra 5te Periode) knyttes geographiske og archæologiske Meddelelser samt andre Oplysninger, der maatte ansees fornødne; men for at fastholde de vigtigere af disse er i dette Skoleaar læst Jensens Beskrivelse over Palæstina Pag. 1—46.

Fjerde Klasse: Hvad der er sagt med Hensyn til Religionsunderviisningen i tredie Klasse gjælder tildeels ogsaa for denne Klasse; men Lektierne gennemgaaes ej forud for Eleverne; det er en Selsøjsge, at Examinationen i det Hele taget er strengere, og at her fordres en Deel af det, der i tredie Klasse blot løselig omtales og fortæles. I Krog Meyers Lærebog er læst fra § 1—109; i Herslebs store Bibelhistorie fra Pag. 1—244, efter Udgaven 1842; fremdeles er Jensens Beskrivelse over Palæstina læst. Matthæi Evangelium fra Kap. 15 er læst efter Grundproget, og under Læsningen af dette ere de samme Begivenheder oftere eftersete i de øvrige Evangelier; dog er det ej fordret, at Eleverne hjemme skulde have undersøgt disses Dvereenstemmelser med eller Afvigelser fra Beretningerne i Matthæi Evangelium.

Historie.

I første Klasse er efter Kosods fragmentariske Historie gennemgaaet forfra til Pompejus og Cæsar. I de 3 Timer, der egentlig ere anviste til historisk Underviisning, anvendes de 3 første Qvarter af hver Time til Examination, hvorved der tillige under Overhørelsen, saavidt Anledning dertil maatte gives, stadig henvises til hvad der er læst og gennemgaaet i de forrige Timer, saa at Examinationen i Regelen bliver en Repetition, og de fragmentariske Stykker saavidt muligt combineres til et oversfueligt Heelt, hvorved de bag i Bogen værende synchrone Tabeller bringes i

Anvendelse. I det sidste Kvarteer gennemgaaes Lektien til næste Time.

I de 3 Timer, som i anden Klasse anvendes til Historien for de studerende Disciple og Realisterne i Fællesskab, er læst og repeteret Kosjods Verdenshistorie fra Begyndelsen til de romerske Keisere. Efterat Klassens samtlige Disciple ere blevne examinerede i det foresatte Pensum, er den øvrige Deel af Timen bleven anvendt til deri at examinere enkelte af Klassens Lærlinge i det forhen Læste, fornemmelig i det, som stod i Forbindelse med Lektien's Indhold, for at de paa forskjellige Steder givne Beretninger om den samme Begivenhed kunde sammenholdes og det mere fuldstændigen Fremsatte tjene til Udvidelse af den mere sammentrængte Beretning. Af Realisterne er siden Juleferien læst særskilt 3 Timer ugentlig Danmarks Historie efter Allens Udtog indtil Christopher den Første. Dmtrent det Halve af Timen anvendes paa Repetition af det tidligere Læste.

Ogsaa i tredje Klasse er læst 3 Timer ugentlig. Det angivne Pensum er: Frankrigs og Englands Historie til Udbrudet af den franske Revolution efter Kosjods Verdenshistorie. Efterat enhver af Disciplene deels ved Besvarelsen af de ham givne Spørgsmaal, deels ved sammenhængende Fortælling har gjort Rede for den foresatte Lektie, er han bleven examineret i forskjellige Perioders Kongerække med Aarsstal og øvet i paa Kortet at finde de ved Slag eller Fredsftutninger mærkeligste Stæder, med Angivelse af Aarsstal og af de i Bogen nævnte Feltherrer. Ogsaa har han maattet omtale den nærmeste Anledning til Udbrudet af en eller anden Krig, med hvad Held eller Uheld for de krigførende Magter den blev ført, samt Betingelserne, hvorpaa den endte. I de tre Timer, der ere anvendte til Historien i fjerde Klasse have Disciplene læst og repeteret de tre

nordiske Rigers, Ruslands, Preussens, Polens, Ungarns, Tyrkiets, det græske Keiserdømmes, Arabernes, Persernes, Mongolernes og Chinesernes Historie efter Kosovs Verdenshistorie, samt de tvende første Afdelinger af Kosovs den gamle Historie ved Langberg. Deels under, deels efter Examinationen af det opgivne Pensum have Disciplene maattet samle de adspredte Beretninger under Et, anstille Sammenligninger mellem Regenterne af forskellige Riger, give en Oversigt over de vigtigste Tildragelser med Anledningen til og Følgerne af samme. Stadigen ere Disciplene blevne holdte til at nævne Regenterne med deres Aarstal snart i et, snart i et andet Rige, med Angivelsen af samtidige Fyrster i andre Riger, samt til at gjøre Rede for de vigtigste Berøringspunkter mellem de forskellige Nationer.

Geographi.

Af Ingerslevs Geographi for Begyndere er i første Klasse læst forfra til Spanien. 2 Timer anvendes egentlig til geographisk Undervisning, hvoraf der ligeledes anvendes 3 Kvarteer af hver Time til Examination og et Kvarteer til at gennemgaae Lektien til næste Time. For at lette Oversigten over de forskellige Landes Beskaffenheder, sammenholdes under Examinationen de Lande, hvis Natur, Produkter og a. dl. have Noget tilfælles, saa at Examinationen og heri saa vidt muligt gjøres til Repetition. Man troer ved denne Methode at bringe Lærlingen til ikke at lade sig noie med den tørre Udenadslæsning af de daglige Pensaa, men derimod tidligen at vække hans Tænksohmhed og skærpe hans Combinationsevne. At der ved denne Fremgangsmaade maa gives smaa Pensaa for til hver Dag er en Selvfølge.

I anden Klasse er læst og repetert forfra af Belschows Geographi til Tydskland. Lærlingene maa i denne Klasse, ligesom i 3die og 4de, hyppigen beskrive Flodernes Løb og angive Bjergstrækningernes Retning samt Stædernes Beliggenhed uden Kortet, som forresten stadigen bruges. Folkemængden i Landene og Byerne, Mærkværdighederne i samme, Produkterne, de techniske Frembringelser o. s. v. fordræs ved hvert Land, under Sammenligning med andre Lande, snart i en, snart i en anden Henseende. I tredie Klasse er flere Gange læst fra Begyndelsen af Belschows Geographie indtil England. Af fjerde Klasse angives Preussen, Tydskland, Østerrig, Ungarn, Tyrkiet, Grækenland og Amerika efter Belschows Geographi, samt Schows Europa. Den gamle Geographi er lært, forsaavidt den staaer i Forbindelse med de i den gamle Historie angivne Pensa.

Naturhistorie.*)

Første og anden Klasse. Af begge Klasser er læst 2det Hefte af Strøms naturhistoriske Læsebog om Fuglene. Ved Underviisningen tages særligt Hensyn til at Lærlingen indpræntes Sikkerhed i Dyrenes Over- og Underafdelinger, deres Bygning og øvrige Forhold, da man antager, at Kundskab herom er det Fodstykke, hvorpaa en udvidet Underviisning i Naturhistorien i Fremtiden især bør opstilles.

*) Interøsen for dette Fag er i Vinter bleven understøttet ved Foreviisningen af ikke faa Arter af deels levende, deels nylig stude Fugle, som den strenge Vinter havde bragt herhid endog fra fjernere Egne.

Arithmetik.

Første Klasse og anden Realklasse. Regula de tri i hele Tal og Brok er gennemgaaet af begge Klasser; dog bemærkes, at nederste Part i første Klasse kun har regnet de 4 Species i hele og brudne Tal. Ved Underviisningen bruges Ursins praktiske Regnebog saaledes, at Generalreglerne læres udenad og praktisk indøves ved Tavleregning.

Anden Klasse. Den studerende Afdeling. Til praktisk Regning benyttes Ursins Regnebog. Af Eleverne i denne Afdeling regner 1 de 4 Regningsarter i Brok, 3 regne Reguladetri i hele Tal, 1 har fuldendt Reguladetri i Brok, og 1 er kommen ind i de forskjellige Slags af Reguladetri, der i Regnebogen forekomme efter Reguladetri i Brok. Kun 1 Time om Ugen er anvist til praktisk Regning, og da Eleverne af anden Realklasse i denne samme Time skulle overhøres i Geometri, er det naturligviis ei muligt at vejlede Eleverne saaledes, som det kunde være ønskeligt. Det har iøvrigt været Læreren mere magtpaaliggende at bibringe Eleverne et klart Begreb om Grundene til enhver Operation end at gaae hurtigt frem. Paa ethvert Regnestykke i Reguladetri, der findes i Bogen, ere derfor i Almindelighed 3 forskjellige Prøver gjorte, og man har herved villet opnaae, at Eleverne selv skulde udfinde den rigtige og letteste Behandlingsmaade, da det i Bogen udregnede Stykke let giver Anledning til, at Eleverne regne aldeles mekanisk og saaledes let kunde sættes i Forlegenhed, naar de ei havde et udregnet Stykke liggende for sig, efter hvilket de kunde afpasse det dem opgivne; flere af de Stykker, der findes i Regnebogen, ere forbigaaede, da et mindre Antal anses tilstrækkeligt, naar ethvert Stykke saaledes behandles. Eleverne maa jævnlig forklare Grundene for Behandlingsmaaden af de forskjellige

Stykker; det er, jaaviddt det lader sig gjøre, da de endnu ikke af Arithmetikens kjende Læren om Forhold og Proportioner, igiennem Exempler gjort dem begribeligt, hvorfor f. Ex. et Reguladetri=Stykke udregnes ved en Multiplikation af det mellemste og bageste Led, hvad Parttagning vil sige, hvorledes den tilsyneladende Division med Parterne egentlig er en Multiplikation; hvorfor Produktet af mellemste og bageste Led skal divideres med det forreste; kort Alt, hvad en temmelig sparsom tildeelt Tid tillader. For end mere at øve Eleverne i hurtig Regning ere enkelte Timer blevne anvendte til Hovedregning, ligesom de ogsaa ugentlig — og dette i Forening med Real=Udveilingen — have havt Stykker at udregne hjemme; af disse have altid idetmindste eet været af de 4 Regningsarter i Brod; de øvrige have som oftest været tagne af Hoffmeyers Ledetraad ved Underviisningen i Regning, og navnlig ere de valgte, som ei befatte sig blot med Bares og Penge=Omsætninger, da der af disse gives en stor Overflødighed i næsten alle Regnebøger og derfor ei have saa stor Interesse for Eleverne; disse opgivne Stykker eftersees hjemme af Læreren, men i en følgende Time gjenemgaaes de for alle Eleverne, efterat enhver Elevs Feil ere ham paaviste.

Jürgensens elementære Arithmetik og Algebra læses i denne Klasse baade af de Studerende og af Realisterne; i denne er i dette Skoleaar læst § 1 — 7, dog er Læren om positive og negative Tal og Læren om Potenser ved den første Læsning forbigaaet; men ved Repetitionen er Alt medtaget. Ethvert Bogstavbeviis er oplyst ved et Talbeviis, og naar Beviiset da er forstået, søres atter et Bogstavbeviis med andre end de i Bogen brugte Bogstaver; Arithmetikens Forbindelse med den praktiske Regning paavises stadig. For end mere at give Eleverne den fornødne Fasthed og Sikker-

hed er altid den foregaaende Lektie tagen med foruden den nye, og undertiden have Eleverne under Lærereus Veiledning examineret hinanden.

Tredie Klasse. Hvad der gjælder om praktisk Regning i anden Klases studerende Afdeling, gjælder tildeels ogsaa her. Den ene Time, der er denne Klasse givne til praktisk Regning, skal ogsaa benyttes til Underviisning i Geometri for anden Klases Real-Afdeling. Efter Ursus Regnebog regne de 2 af Eleverne de saakaldte Dvelfes-Exempler, den tredie regner sammensat Reguladetri. Ogsaa her er naturligviis sørget for, at Eleverne kjende Grundene for ethvert Stykkes Behandling, og Læren om Forhold og Proportioner er nemlig ikke endnu læst i Jürgensens elementære Arithmetik og Algebra. En enkelt Time er anvendt til Hovedregning, og hver Uge ere Regnestykker efter Hoffmeyers Ledetraad ved Underviisningen i Regning opgivne Eleverne hjemme at udregne; disse blive af Læreren efterseete hjemme og gjenemgaaes i en følgende Time for alle Eleverne, efterat enhver Elevs Feil ere ham paaviste.

Af Jürgensens elementære Arithmetik og Algebra er læst fra Nr. 1 til Nr. 54. Af den til Mathematik tildeelte Tid er den største Deel anvendt paa Arithmetik, da Eleverne først have begyndt paa Arithmetik iaar, hvorimod de alt ifjor havde læst nogen Geometri. For ei at dele de 2 Timer om Ugen, der ere givne til mathematisk Underviisning, mellem Geometri og Arithmetik, ere begge Timer i længere Tid anvendte til Arithmetik, derpaa til Geometri o. s. f.; det er vistnok udenfor al Tvivl, at herved sørges bedre for begge disse Discipliner, end dersom 1 Time om Ugen var anvendt til enhver af dem. Naar der imidlertid ej er læst saa store Pensaa i disse Discipliner, som man kunde vente, da er Grunden dertil deels at søge i den Mangel, Eleverne re-

bede, i at begrunde Fremgangsmaaden ved den praktiske Regning, da dette naturligviis maatte indvirke forstyrrende paa Arithmetiken; deels er Grunden at søge i den tilfældige Omstændighed, at de 2 af Klåsens 3 Elever fra sidste Hovedexamen til Paaſke næsten ugentlig maatte forſømme den ene af de mathematifke Timer formedelst deres Forberedelse til Konfirmationen ſidſt afvigte Paaſke.

Fjerde Klåſſe. Til den praktiſke Regning er ingen ſærſkilt Time anviiſt, da det maa forudsættes, at Eleverne ved Dprykkelsen i denne Klåſſe alt ere i Beſiddelse af de heri nødvendige Kundſkaber; al Veiledning indſkrænker ſig derfor til at paaviſe Forbindelsen mellem Arithmetiken og den praktiſke Regning; thi det fortjener neppe at omtales, at en ganſke enkelt Time, naar Omſtændighederne have tilladt det, er anvendt til praktiſk Regning. Ogsaa i denne Klåſſe have Eleverne i længere Tid læſt alene Arithmetik og derpaa alene Geometri o. ſ. f.; den arithmetiſke Underviisning har ogsaa her optaget de fleſte mathematifke Timer, da Eleverne alt vare ſaa vidt i Geometrien, at Beviſerne ſkulde støttes paa Sætninger i Arithmetiken, der endnu ej vare beviſte; tilmed anſaaes det rigtigſt — ligesom det ogsaa ſtemmede med Elevernes Duſte — ved dette Skoleaars Begyndelse at indføre Jürgensens elementære Arithmetik og Algebra (heri er læſt § 1—14) iſtedf. Fallesens Lærebog. De mathematifke Opgaver, ſom have været Eleverne opgivne hjemme at løſe, have for ſtorſte Deel været arithmetiſke eller algebraiſke, navnlig ſaadanne, der tjente til nærmere at udvikle eller oplyſe det, der i Arithmetiken forekom dem vanſkeligt.

Geometri.

Anden Klåſſe. Real-Afdelingen. Ved Skoleaarets Begyndelse var det Beſteemmelsen, at Doppermanns elementære Plangeometri ſkulde indføres i denne Klåſſe, der hidtil ikke

havde læst Geometri; men da det varede længere, end man havde formodet, inden den kom i Bogladen, var det nødvendigt, at Underviisning i Geometri dog meddelees; Læreren har derfor med Rectors Tilladelse lagt Ursins Geometri til Grund for Underviisningen, (heri er læst § 1 — 62; men flere af Paragrapherne ere forbigaaede), og dette isærdeleshed da Eleverne let kunde faae denne Bog at laane af deres Meddisciple. Ved Underviisningen er der især taget Hensyn til at lægge en saadan Grundvold, at den kan gaae sikkrere og hurtigere frem i det kommende Skoleaar.

Tredie Klasse. Ursins Geometri § 1 — 61. Den geometriske Underviisning har, som alt omtalt, i dette Skoleaar medtaget de færreste af de mathematiske Timer; de Paragrapher, som ei tidligere have været læste, ere kun faa; men ved Repetitionen er der sørget for, at det engang læste kunde bevares i Erindringen. Ved Examinationen have Eleverne bestandig maattet kunne bevise de Sætninger, hvorpaa den dem opgivne støtter sig, og ved Beviset for den enkelte Sætning er Examinationen saaledes ofte ført tilbage til de første Begyndelsesgrunde i Geometrien; et klart Overblik over det læste, Nøiagtighed i Bevisførelsen og i Udtryksmaaden er bestandig strengt paaseet som en af de nødvendige Betingelser for en rigtig mathematisk Underviisning.

Fjerde Klasse. Ursins Geometri § 1 — 100. Hvad der iøvrigt er sagt med Hensyn til den geometriske Underviisning i tredie Klasse, gjælder ogsaa for denne.

Skrivning

Første og anden Klasse. Underviisningen i Skrivning ledes i begge Klasser efter Smith & Dollers i London udgivne progressive System.

Tegning.

I to ugentlige Timer øves Disciplene i første og anden Klasse i Frihaandstegning; Begynderne efter Winstrups Tegnebog, progressivt System, udarbejdet under Professor Hetsch's Veiledning.

Undervisningen i Sang og Gymnastik fremmes i det Væsentlige efter de samme Principer som tidligere.

Overfigt over Skolens og Stipendie:

A. Skolens

Indtænt.

	R. S.		Repr.	
	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.
Beholdning fra forrige Aar	94	48 $\frac{1}{2}$	268	14 $\frac{1}{2}$
Indtægt ifølge Decisionen over Regnskabets for 1843				16
Indkomne Restancer fra foregaaende Aar			6	92
Indtægt i Rentpenge	6		106	79
Degnepensioner			14	92
Skolepenge (efter Fradrag af Hjerdeparten, der efter Kongelig Resolution tilfalder Stipendiefonden)	64	66	174	36
Lyses og Brændpenge	16	48	60	
Inscriptionpenge	10		25	
Tavlepenge	1		72	25 $\frac{1}{2}$
Indbetalt af Rønne Commune og flere af Landets Kirker under Navn af Bidrag til Opsyrelsen af den Skolelocalet givne Tilbygning			400	
Tilbagebetalte Forstud			300	
Tilskud fra den almindelige Skolefond			7800	
Indtægt	192	66 $\frac{1}{2}$	9228	67
Udgift	24	94	7657	82
Kasseeholdning	167	68 $\frac{1}{2}$	1570	81

fondens Indtægt og Udgift for 1844.

Regnskab.

Udgift.

	R. S.		Repr.	
	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.
Ifølge Decisionen til Regnskabet for 1843 er at føre til Udgift			6	
De faste Læreres Gager			4023	87
Temporair Understøttelse til 3 af Skolens Lærere			300	
Betalt for Vicariat			50	
Godtgjørelse til Timelærere			295	64
Professors Bohrs Pension i Juli og October Dvartal			600	
Regnskabsførerens Procenter	"	94	139	51
Skatter og Afgifter			15	39
Til Bibliothekets Forsyning			73	
Bygningernes Vedligeholdelse			723	72
Brændsel			132	88
Belysning			22	
Løbende og tilfældige Udgifter	24		168	69
Bevilgede Lønningsforskud			1100	
Hyvad der er angivet paa Restancelisten			6	92
	24	94	7657	82

B. Stipendiefonden.

Indtægt.	R. S.		Repr.	
	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.
Beholdning fra Aaret 1843		53	157	56½
Fjerdeparten af Skolepengene	21	54	58	12
Rentevenge			32	
	22	11	247	68½
		20	115	86
Kassebeholdning	21	87	131	78½
Udgift.				
Udlaant af Stipendiefondens Midler .			100	
Udbetalt til en Stipendiarius			15	
Regnskabsførerens Procenter		20		86
	20		115	86

Skolebeneficierne for indeværende Skoleaar ere ifølge Resolution af den kongelige Direktion for Universtitetet og de lærde Skoler fordeelte saaledes:

I. Mellemste Stipendium, 35 Rbd. Sølv, (15 Rbd. at udbetale, 20 at oplægge).

C. H. Kløcker, III Kl. Nr. 1.

II. Laveste Stipendium, 20 Rbd. Sølv. (Alt at oplægge).

1. B. Barentsen, IV Kl. Nr. 1.

2. P. A. Koefoed, III Kl. Nr. 2

3. J. C. Sommer, III Kl. Nr. 3.

III. Fri Undervisning (foruden Stipendiarierne):

1. C. G. Koefoed, IV Kl. Nr. 2.

2. A. H. F. Klubien, II stud. Kl. Nr. 1.

3. C. A. Rømer, II stud. Kl. Nr. 4.

4. L. P. Dam, I Kl. Nr. 1.

5. M. A. P. Rasch, I Kl. Nr. 5.

Renten af den Kønne lærde Skole tillagde Portion af det Moltkiske Legat for Embedsmænds Børn, der gaae i Skole (40 Rbd. aarlig), nyder ovennævnte C. G. Koefoed.

Til at erholde Geheimeraad inde Stampes Legat kunde Ingen indstilles for Aaret 1844, da ingen Dimission fra Skolen fandt Sted, hvorfor Renten bliver at lægge til Kapitalen.

Alle Skolens Læseværelser ere blevne anstrøgne med en lys Farve og forsynede med grønne Kullegardiner; ved at anbringe Vinduer i Bæggene er der aabnet Gjennem-

syn fra det ene Bærelse til det andet, hele Skolelokalet igjennem. Til alle Klasser er der anskaffet Vandkølere (Gurgelletter) med Vandglas for Lærerne og Vandkruus for Disciplene. Thermetre ere ophængte i alle Klasser. Til de temmelig høie Kathedre ere for længe siden Skruestole bestilte. Kathederskufferne ere blevne forsynede med (eens) Laase. — Fremdeles er der anskaffet en stor Kortkasse med Afdelinger for de forskjellige Slags Kort, Standere til at hængte Kortene paa, Oldenborgs Globus og Löwenbergs historisch geographischer Atlas i 2 Exemplarer, det ene indbundet til Brug for Lærerne, det andet med de enkelte Kort, klæbde paa Pap til Skolebrug, samt et Sæt Huggeshandsker og et Tæppe til Examenbrug.

For paa een Gang at kunne sammenfalde alle Klasserne, er en Klokke anbragt paa et dertil beqvemt Sted.

I Disciplenes Afstræbelsesgaard er et Dobbeltskum blevet indrettet til 2 enkelte, og til anden Fornødenhed er indrettet et Blankeværk med Skraatag og Afdelinger for den Enkelte. (Det er en Selsfølge, at det ikke er tilladt at søge andre Steder).

For at skaffe Skolens Disciple Udgang til den her oprettede Kunstforenings Udstillinger har Direktionen efter et Andragende fra Skolens Rektor tilladt, at der af Skolens Kasse maa udredes et aarligt Beløb af 5 Rbd., hvorfor Kunstforeningens Bestyrelse velvillig har tilbudt alle Skolens og Forberedelsesklassens (8 Aar gamle) Disciple Udgang.

I Anledning af et Cirkulære af 26de Oktober f. A. fra Universitetsdirektionen, hvorvidt denne Skoles Rektor en-

sker her indført den nu for de tre udvidede Skoler tagne Bestemmelse, at Skoleaaret skal begynde d. 1ste September, hele August Maaned være Sommerferie, Hovedexamen holdes i Slutningen af Juli, Halvaarsexamen i Slutningen af Februar, og hvorvidt man ønskede denne Forandring indført allerede i Aaret 1845, har jeg under 12te November f. A. svaret, at jeg vel maa foretrække denne Indretning af Skoleaaret for den ældre, høist ubekvemme, men at jeg dog for Rønne lærde Skoles Bedkommende vilde foreslaae en Modifikation, saaledes at Skoleaaret gaar fra Midten af August til Midten af Juli; at Hovedexamen afholdes i den første Halvdeel af Juli, en mindre Prøve i Slutningen af December umiddelbart før Juleferien. Den sædvanligviis i Juli tiltagende Varme synes at gjøre det betænkeligt at udsætte Examen til Slutningen af Maanedeb; for dem, der reise fra Den, ere de kortere Dage i Slutningen af August mindre behagelige med Hensyn paa Søreisen. Men den vigtigste Grund er den, at ved den foreslaaede Inddeling af Aaret bliver den sidste Halvdeel ogsaa paa Grund af Repetitionen til Hovedexamen altfor kort og Juleferien indtræder afbrydende det første Kursus, hvilket efter den af mig foreslaaede Forandring vilde undgaaes; naar en tilbørlig Tid til Hovedrepetitionen tilstaaes, vilde første Kursus næsten ikke kræve nogen Repetition og saaledes med Hensyn til Læsningen af Nytt temmelig nøjagtig svare i Udstrækning til den sidste Halvdeel.

Universtitetsdirektionens Resolution er endnu ikke modtagen.

Paa Grund af den herværende Rektorboligs forfaldne Tilstand har Direktionen tilladt Rektor fra Paaskeflyttetid d. 21. at leie Kjøbmand H. H. Colbergs første Salsetage, indtil Rektorboligen kan blive istandsat. Et Forslag til en ny Rektorboligs Opførelse er indstillet til allerhøieste Approbation.

Den kongelige Direktion for Universitetet og de lærde Skoler har under 1ste Marts d. 21. tilskrevet Forstanderskabet for denne Skole saaledes:

„Ved Cirkulære til samtlige lærde Skolers Forstanderskaber af 17de Marts 1821 fandt Direktionen sig foranlediget til at indskærpe den i Forordn. 7de November 1809 § 66 givne Forskrift, at de bestemte Skolepenge skulle indkræves forud ved hvert Kvartals Begyndelse, og anmode til den Ende Forstanderskaberne om at paasee, at dette Bud nøiagtigt overholdes, og at lade de Disciples Skolegang suspendere, for hvilke der ikke inden hvert Kvartals Udløb er erlagt det reglementerede Kontingent; dog at det isorveien betimelig gives vedkommende Disciples Forældre eller Værger tilkjende, hvilken Følgen vil blive, saafremt Skolekontingentet udebliver.“

„Direktionen finder sig foranlediget til paany at indskærpe denne Regel med Tilføiende, at samme bliver at anvende saaledes, at strax i Begyndelsen af hvert Kvartal indkræver Regnskabsføreren efter den ham af Skolens Rektor meddeelte Fortegnelse samtlige Skolecontingenter hos vedkommende Forældre eller Bærger med Betydning, at han, saafremt Betalingen ikke inden Maanedens Udgang er erlagt, er forpligtet til usfortøvet at indtale Fordringen ved Domstolene, og dersom Betalingen med alle paaløbne Omkostninger

„ikke inden Kvartalets Udløb er indkommet i Skolens
„Række, vil vedkommende Discipels Skolegang fra næste
„Kvartals Begyndelse være suspenderet.“

„Disse Forholdsregler blive derefter saavel af Regn=
„skabsføreren, som af Skolens Rector, enhver for sit Ved=
„kommende, noiagtigen at efterleve.“

Efterretninger om Discipelbibliotheket.

Af Overlærer P. H. Pefolii.

I Begyndelsen af dette Aar anmodede Hr. Rektor Mag. art. H. K. Whitte mig om at overtage Bestyrelsen af Lærlingenes Bogsamling ved Skolen, fra hvilken der siden Rektorstiftet intet Udlaan var foretaget. Med Glæde paatog jeg mig dette Hverv, og da jeg ikke kunde tvivle om, at denne Indretning maatte kunne vinde større Deeltagelse hos Lærlingenes Forældre end den hidtil havde fundet, da fremdeles Hr. Rektoren ved derom gjort Spørgsmaal fra min Side fandt det rigtig, at den nylig oprettede Forberedelses-skoles Lærlinge ogsaa i denne Henseende stilledes jævnsides med den egentlige Skoles Lærlinge, udstædede jeg en Omgangs skrivelse til samtlige Forældre eller Foresatte for Lærlingene saavel i Hovedskolen som i Forberedelses-skolen; som Medlemmer tegnedes da 30 Lærlinge, medens 3 af Skolens Lærere, som ikke selv har Børn i Skolen, ogsaa indtraadte som Deeltagere. Hver Deeltager erlægger 3 Mk. halvvaarlig og kan derfor faae een Bog ugentlig. Efter derom af mig gjort Ansøgning tilbød Bestyrelsen for Universitetet og de lærde Skoler Lærlingenes Bogsamling een Gang for alle en Understøttelse af 30 Rbd. Til stor Fordeel for Bogsamlingen var det ogsaa, at Hr. Rektor Whitte tillod mig fra Skolens større Bogsamling at laane til Udlaan ved Lærlingenes Bogsamling en Deel især danske æsthetiske Bærker. Iøvrigt ere de indkomne Bidrag for dette Aars første Indkrævels festid saavel som de 5 Rbd., jeg indtil nu har modtaget af den af

Universitetsbestyrelsen tilstaaede Understøttelse, næsten udelukkende anvendt til Indbinding af Bøger; ved Anskaffelsen af nye Bøger troede jeg for det første navnlig at burde sørge for passende Læsning til Lærlingene i Forberedelsesskolen, da man naturligtvis tidligere ikke havde tænkt paa saa unge Deeltagere. Men da Regningen for de anskaffede Bøger jo først vil indkomme til Nyaar, kan noget egentligt Regnskab ikke nu aflægges af mig.

Ved min Overtagelse af Bogsamlingen var

der i dens Kasse	„	Rbd. 1 Mk. 4 f.
Deeltageres Bidrag ved første Indkrævning	16 — 3 —	„ —
Modtaget af Skolekassen	5 —	„ —

Den hele Indtægt har altsaa været 21 Rbd. 4 Mk. 4 f.

Deraf er anvendt

til 500 trykte Stæmples	„ — 5 —	8 —
— en Papirkniv	„ — 1 —	8 —
— en Kasse til Ublaansbeviserne	„ — 1 —	8 —
— et Sandhuus	„ —	5 —
— Indbinding af ældre og nyere Bøger	17 — 3 —	12 —

Den hele Udgift har altsaa været 19 Rbd. „ Mk. 9 f.

For Djeblikket befinder sig altsaa i Kassen 2 Rbd. 3 Mk. 11 f.

De anskaffede Bøger ere følgende:

Wes sel, samlede Digte, udg. af Boye. 1845.

Schaldemose, danske Fabler. Kbh.

Rung, Aftenerne paa Herregaarden Skovgaard. Kbh. 1844.

Den straffede Misundelse. Kbh. Bings Forlag.

Oversættelser efter Mrs. Elliots: Tuglereden. Kbh. Bings Forlag.

— De forladte Brødre. Kbh., liget.

— Spadsereturen. Kbh., liget.

— Den lille Pige, som blander sig i Alt. Kbh., liget

- Hillert, Børnespøg. Kbh. Bings Forlag.
 Buthmann, Nye Fortællinger. Kbh. 1842.
 Grünwald, Savoyarden. Kbh. Bings Forlag.
 Jørgensen, Hundrede brogede Billeder. Kbh. Bings Forl.
 Leser, Historiske Skildringer. Kbh. Bings Forl.
 Ethnografisk Billedbog. Kbh. 1839.
 Kaalund og Lundby, Fabler for Børn. Kbh. 1845.
 Speckter, Endnu et halvhundrede Fabler, oversf. af Chr.
 Winther. Kbh. 1838.
 Schoppe, Henrik og Maria. Kbh. 1839.
 Ferrer, Interessante Fortællinger, oversf. af Kielsen, Kbh.
 Bings Forlag.
 H. C. Andersen, Nye Eventyr, 1ste Samling 1844.
 — — — 2den — 1845.
 — — — 3die — 1845.
 B. S. Ingemann, Eventyr og Fortællinger, B. I—IV.
 Kbh. 1845.
 Kaalund, Fabler og blandede Digte Kbh. 1844.
 Kaalund og Gerson, Maanedsskrift for Børn. Kbh. 1845,
 Hæfte 1—5.
 Steffens, hvad jeg oplevede, 9de og 10de Bind, Kbh. 1845.
 Nordist Penningmagazin, for 1842, 1843, 1844 og 1845.

Fra Skolens større Bogsamling har jeg laant:

- Holbergs udvalgte Skrifter, udg. af Rahbek. Bd. I—XXI.
 Kbh. 1804.
 Heibergs Skuespil, Bd. I—VI. Kbh. 1833—36.
 — Digte og Fortællinger Bd. I—II. Kbh. 1834.
 B. S. Ingemann, Dramatiske Digte, Bd. I—VI. Kbh. 1843.
 Dehlsenschlägers Tragedier Bd. I—VIII. Kbh. 1841—42.
 Werlauff, Historiske Antegnelser til Holbergs Lystspil, Bd.
 I. Kbh. 1838.

- Schillers sämmtliche Werke in zwölf Bänden, Bd. I—XII.
Stuttg. u. Tübingen. 1838.
- Baggesens danske Værker, Bd. I—II. Kbh. 1845
-

Efter min Ansættelse er Skolens Bibliothek blevet for-
søget med følgende Skrifter:

- I. P. Adler, Efterretninger angaaende Byen Ribe, 9de
Samling. II. P. N. Thorup, Skolefterretninger.
Ribe 1844. 8. (Progr.).
- C. F. Allen, de rebus Christiani Secundi exulis com-
mentatio. P. I. Hafniæ 1844. 8.
- Jens Baggesens Biographie, udg. af N. Baggesen. I.
og II. Bind. Kbh. 1842—45. 8.
- Jens Baggesens danske Værker, 2den Udg. Ved N.
Baggesen. Kbh. 1845. 8. 1—3 Bd.
- C. Bartholin og J. Stilling, Efterretninger om Bor-
gerdybskolen i Kbh. før og nu. Kbh. 1844.
8. (Program).
- Beckers Verdenshistorie IX, 7.—XII, 4. Kbh. 1844—45. 8.
- T. A. Becker, Orion II, 1. Kbh. 1844. 8.
- Bendixen, I. de primis, qui Athenis exstiterint biblio-
polis commentatio. II. Schulnachrichten. Hu-
sum 1844. 4. (Program).
- I. C. F. W. Bendz, Breve fra forskjellige, tildeels historisk
bekjendte Mænd til Professor, Rector D. Worm.
II. B. Storm, Skolefterretninger og derved
foranledigede Bemærkninger. Horsens 1844. 8.
- H. Berghaus, Grundriß der Geographie in 5 Büchern,
11te Lieferung. Breslau 1844. 8.
- G. Bernhardt, Grundriß der Griechischen Litteratur.
II Th. Halle. 1845. 8.

- C. H. Bjerling, *historia problematis cubi duplicandi*.
Hauniæ 1844. 4.
- C. H. Bjerling, *Popular Lærebog i Mechanik*. Kbh. 1844. 8.
- H. H. Blache, I. *Skolefterretninger*. II. *Nogle Ord om den paatænkte og tildeels allerede besluttede Udvidelse af de lærde Skoler*. Aarhus 1844. 8. (Progr.).
- E. N. J. Bloch, I. *Bidrag til Roeskilde Domscoles Historie*, 3die Hefte. II. *Skolefterretninger*. Roeskilde 1844. 4. (Progr.)
- I. P. G. Bohr, *historisk Beretning om Oprettelsen af Realklasser ved Kønne lærde Skole*. II. H. K. Whitte, *Skolefterretninger*. Kbh. 1844. 8. (Progr.).
- E. F. Bojesen, I. *Bidrag til Fortolkningen af Aristoteles's Bøger om Staten*. 1ste Deel. II. *Efterretninger om Sorø Academies Skole- og Opdragelsesanstalt*. Kbh. 1844. 8. (Progr.).
- B. Borgen, *Efterretninger om Metropolitanaskolen*. Kbh. 1844. 8. (Progr.).
- L. S. Borring, *conversations Françaises et Danoises*, IIIème édit. Copenhague 1844. 8.
- K. Brandes, *Literarische Zeitung*. Berlin 1845. 4. Nr.1—57.
- F. Bresemann og W. Jones, *Engelsk-Dansk Parleur til Brug for begge Nationer*. Kbh. 1844. 8.
- T. H. Bricka, *Concursafhandling for et Lektorat i Chirurgien*. Kbh. 1844. 8.
- C. Julii Cæsaris, *de bello Gallico commentar. recensuit et præfatus est* I. K. Whitte, A. M. Havn. 1844. 8. (Foræret).
- Clausen og Hohlenberg, *Tidskrift for udenlandsk theologisk Litteratur*, 1843, 4de H. 1844, 1—4 H. og 1845, 1 og 2 Hefte.

- J. Dahlmann's Danmarkshistorie, ved Major Jenßen.
Tusf. 3die D. 2 H. Kbh. 1844. 8.
- I. Dittmann, die drei merkwürdigen Cyclen in unserer
Festrechnung, erläutert aus dem Calender-
wesen der Griechen u. Römer. II. H. Koester,
Jahresbericht. Flensburg 1844. 4. (Progr.).
- I. S. Egilssyni, Fjögur gömul kvæði. II. J. Jónssyni
Skólaförsla. Vidéyar Klaustri 1844. 8. (Progr.).
- J. H. C. Eggers, I. Geschichte des Altonaischen Gymna-
siums u. des damit verbundenen Pädagogiums.
III Abth. II Jahresbericht. Altona. 1844. 4.
(Progr.).
- C. W. Elberling, I. Anmærkninger til D. Horatius
Flaccus's andet Brev i første Bog. II. Skole-
efterretninger. Kbh. 1844. 8. (Progr.).
- Erslow, Almindeligt Forfatterlexicon 6te og 7de H. Kbh.
1844 og 45. 8.
- H. Ewald, Ausführliches Lehrbuch der hebräischen
Sprache des alten Bundes. 5te Ausg. Leipzig
1844. 8.
- H. M. Flemmer, I. om samlet Skoletid. II. Efterretninger
om Frederiksborg lærde Skole. Kbh. 1844. 8.
(Progr.).
- W. Freund, Wörterbuch der lateinischen Sprache. I, II,
III, 1. IV. Leipzig, 1834—45.
- Gräfe u. Clemen, Pädagogische Zeitung, 1ster Jahrg.
Nr. 1, 2. Leipzig 1845.
- H. H. Hagerup, de catechumenis ecclesiae Africanæ
ineunte sæculo quinto, Haun. 1844.
- M. Hammerich, I. Om de lærde Skolers Reform. II.
Efterretninger om Borgerdybskolen paa Chris-
tianshavn. Kbh. 1844. 8. (Progr.).

M. Hassing, de Syphilide Kali hydriodico tractata. Hauniæ 1845. 8.

N. Henriksen, I. om Homers foregivne Grav paa Den Fos. II. Efterretninger om Odense Cathedralsskole, Odense 1844. 8. (Progr.).

I. A. I. F. Henrichsen, Epistola critica ad C. F. Hermannum de consilio convicii Xenophon-
teijusque cum Platónico necessitudine. II. P. A. Jungclaussen, Schulnachrichten. Schleswig 1844. 4. (Progr.).

J. L. Heiberg, Intelligensblade Nr. 41—48. Kbh. 1844. 8.

C. F. Ingerslev, Efterretninger om Kolding lærde Skole. Kbh. 1844. (Progr.).

Journal for Litteratur og Kunst, 6te H. 1843 og 1—6 H. 1844.

I. Kölster, Ueber den Philoctet des Sophocles. II. Dohrn Jahresbericht. Isehoe 1844. 4. (Progr.)

H. Krøyer, Naturhistorisk Tidsskrift. Ny Række. 1 B., 2—4 H. Kbh. 1844. 8.

J. P. F. Königsfeldt, Lærebog i den gamle Geographie. Kbh. 1844. 8.

I. Langbehn, Ueber eine zweckmäßige Dekonomie in der Schulgrammatik u. dem Schullericon der Griechischen u. Lateinischen Sprache. II. Brauneiser, Schulnachrichten. Hadersleben, 1844. 4. (Progr.).

I. G. Lembcke, Fremstilling af Stændernes Forhold i Middelalderen. II. F. Lange, Efterretninger om Bordingborg lærde Skole. Kbh. 1844. 8. (Progr.).

J. Löwenborg, historisch-geographischer Atlas. Freiburg, 1839. (2 Expl.).

J. H. Mansa, Nørrejylland, Bl. V. Landf.

Den nye Matrikul for Jordeiendomme i Danmark. Kbh. 1844. Lverfol.

L. Meyer, Fremmedordbog. 2 Udg. Kbh. 1844. 8.

C. Molbech, Historisk Tidsskrift, udg. af den danske hist. Foren. 4de Bds. 2 Hefte og 5 Bds 1ste og 2det H. Kbh. 1843—44.

Mühlmann u. Jenicke, Repertorium der classischen Philologie u. der auf sie sich beziehenden pädagogischen Schriften. Erster Jahrg. 1844. 1—3 H. Leipzig 1844—45. 8.

I. L. Müller, de re militari Romanorum quædam e Cæsaris commentariis excerpta. II. J. F. Lucht, Schulnachrichten. Kiel 1844. 4. (Progr.).

K. C. Nielsen, Efterretninger om den videnskabelige Realskole i Aarhus. 1844.

P. F. Nitsch, neues mythologisches Wörterbuch. 2te Aufl. von F. G. Klopfer. 2 Bände. Leipzig u. Sorau 1821. 8.

A. Dehleschläger, Tragedier 9de Bds 2 H. Kbh. 1844. 8.

G. F. v. Oldenburg, Globus til Oversigt over Jordklodens physiske Forhold. Kbh. 1843.

Paludan-Müller, Kalkar, Rohmann, Altstykker, for største Delen hidtil utrykte, til Oplysning især af Danmarks indre Forhold i ældre Tid, samlede og udg. af Høysens Stifts litteraire Selskab. Odense 1841. 4.

Paludan-Müller og Rohmann. Altstykker o. s. v. 2den Saml. 1ste Hefte. Odense 1844. 4.

A. Pauly, Real-Encyclopædie der classischen Alterthums-wissenschaft, 1—56 Liefer. Stuttgart 1839—45. 8.

I. A. Petersen, de forma et conditione orationis de corona a Demosthene apud iudices recitata.

- II. I. F. Horn, Schulnachrichten. Glückstadt 1844. 4. (Progr.).
- Pétursson, de jure ecclesiarum in Islandia ante et post reformationem. Havn. 1844. 8.
- L. Ramshorn, Lateinische Synonymik I—II Th. Leipzig 1831—33. 8.
- R. v. Raumer, Geschichte der Pädagogik 1 u. 2 Th. Stuttgart 1843. 8.
- Regustabsøversigt for Aaret 1843. Kbh. 1845. 4.
- Budget for Aaret 1845. Kbh. 1845. 4.
- E. B. Rosendahl, I. Forsøg paa at oversætte Ordene i P. C. Müllers Synonymik paa Latin. II. Fortsættelse af Catalogen over Skolens Bibliothek. III. Skolecisterretninger. Rykjøbing 1844. 8. (Progr.).
- M. Rudolphi, Anschauliche Belehrungen über die Natur nach ihrer zeitgemässen Entwicklung. 1—4 Th. Leipzig 1841—42. 8.
- C. A. Scharling, commentatio, in qua quæritur, num quas res auctor evangelii Joannei memoriae tradiderit, iis fidem et auctoritatem historicam vindicare studuerit. Haun. 1844. 4. (Program til Reformationsfesten).
- Scharling og Engelstoft, Theologisk Tidsskrift, Ny Række, andet Bind, 1—2 H. og 3die Binds 1ste H. Kbh. 1844—45. 8.
- M. W. Scheel, Om Rhyns Universitets Collegier og Stipendier for de Studerende ved dette Universitet. Kbh. 1844. 4. (Progr.).
- Schow og Eschricht. Afbildninger af Dyr og Planter 11te og 12te H. Kbh. 1844. 8.
- Th. Schreiter, I. Ueber das historische Princip des Gyns

- nařjal = u. namentlich des Religionsunterrichts.
 II. Jahresbericht. Rendsburg 1844. 4. (Progr.).
- H. P. Selmer, Kjøbenhavns Universitets Aarbog for 1843.
 Kbh. 1844. 8.
- II. Stephani, Thesaurus Græcae linguæ. Vol. VI fasc.
 3 et 4; Vol. V, fasc. 5. Parisiis. Fol.
- P. M. Stilling, den moderne Atheisme. Kbh. 1844. 8.
 (E. Tauber), I. Samling af biographiske Notitser om nogle
 af de fra Aalborg Cathedralsskole i sin Tid dimit-
 terede Disciple, 3die Hefte. II. Efterretninger
 om Aalborg Cathedralsskole. Aalborg 1844. 8.
 (Progr.).
- Gr. Th. Thomsen. Om Lord Byron. Kbh. 1845. 8.
- E. A. Thortsen, Efterretninger om Randers lærde Skole.
 Randers 1844. 8. (Progr.).
- Trede, Mittheilung aus der Geschichte der Plöner Gelehr-
 tenschule. Erste Hälfte, nebst Bericht über das
 verflossene Schuljahr. Plön 1844. 4. (Progr.).
- P. H. Tregder, Græsk Formlære til Skolebrug. Kbh.
 1844. 8.
- F. H. Ungewitter, Geschichte des Handels, der Industrie
 u. Schifffahrt, 1–10tes H. Leipzig u. Meissen
 1844. 8.
- J. L. Ussing, de nominibus vasorum Græcorum dispu-
 tatio. Hauniae 1844. 8.
- J. Walker, critical pronouncing Dictionary and expositor
 of the english language. London and Leipsic.
 1826. 8.
- F. L. K. Weigand, Wörterbuch der deutschen Synonymen;
 3 Bände. Mainz 1840. 8.
- Chr. Weis, de tenotomia talipedibus applicata commen-
 tatio. Hafn. 1844. 8.

- I. A. S. Wesenberg, *Emendationes M. T. Ciceronis Tusculanarum disputationum. Part. III. II.* F. C. Dissen, *Stoftefterretninger. Bihog 1844.* 8. (Program).
- G. B. Winer, *Biblisches Realwörterbuch, 2 Bände, 2te Ausg. Leipzig 1833.* 8.
- *Grammatik des neutestam. Sprachidioms, 5te Aufl. Leipz. 1844.* 8.
- A. S. Örsted, *de regionibus marinis. Elementa topographiæ historico-naturalis freti Öresund. Havnæ 1844.* 8.
- H. C. Örsted, *Oversigt over det kongelige danske Videnskabernes Selskabs Forhandlinger og dets Medlemmers Arbejder i Aarene 1842—44 og i 1845 Nr. 1—4. Kbh. 8.*
-

Et Par Bemærkninger

enhørende til

den danske Sproglære.

Jeg tillader mig her at henkaste et Par Sprogbemærkninger til nærmere Overvejelse for dem, der baade ere i Besiddelse af den fornødne Tid og de nødvendige Apparater til disse Undersøgelseres fuldstændigere Gjennemførelse.

I. Det er bekjendt, at, medens de lidende Tillægsformer (Part. pass.), der i Fleertallet have Endelsen **de**, i Enkelttallet blot have een Endelse **t***), have de lidende Tillægsformer med Fleertalsendelsen **ne** en dobbelt Enkelttalsform paa **n** og **t** (elskede, elsket; blevne, bleven og blevet). Efter den sædvanlige Fremstilling i vore Sproglærer er nu Formen paa **n** Fælleskønsform, den anden paa **t** Intetkj. Imidlertid er Sprogbrugen hos flere selvstændige Forfattere ikke ganske stemmende med denne Regel. Nogle bruge begge Former islæng, som det synes mest med Hensyn til Belyd, Andre bruge fortrinsviis den ene, f. Ex. J. L. Heiberg, saavidt jeg har bemærket, mest Formen paa **t**, Folkebladets Redaktør, Formen paa **n**; og, hvis jeg ikke tager

*) Urigtigt, uden Tvivl, opstilles derfor af Udfagnsordet at gaae en Tillægsform gaaen ved Siden af det rigtige gaaet; Fleertallet har blot Formen gaaede (gangne er en anden og i det sædvanlige Sprog foraldet Form).

Fejl, er denne Form overvejende i vore ældste Sprogmonu-
 menter; men dengang da jeg havde Lejlighed til at beskæftige
 mig med enkelte af disse, var min Opmærksomhed endnu ikke
 synderligt rettet paa dette Punkt. Saa meget er vist, at
 Endelsen *n* ikke er Kjonsmærke, men Tillægsformens Mærke.
 Ligesom i Dansk og Tydsk findes i Sanskrit begge Dan-
 nelsesmærker (Sullixa), *n* og *t*; i Græsk er *v* over-
 vejende lidende Tillægsforms Mærke (*λεγομεν-ος*), i Lati-
 nen *t* alene (*lect-us*). Ogsaa forekommer dette Mærke (*n*)
 brugt til Dannelsen af Adjektiver, f. Gr. *voren*, *vorne*,
vorent, medens *voret* er lidende Tillægsform. Ved Sam-
 menligning med denne adjektiviske Formation viser det sig som
 paafaldende, at Participialmærket *n* skulde bortfalde (ved Ab-
 similation) ved Dannelsen af Intetkjønsformen; imidlertid
 skeer dette, som bekendt, i Gjestedordenes Intetk.; jfr. *egen*,
eget, forskjelligt fra *egent*. Der vil saaledes kunne rejses
 det Spørgsmaal om *t* i disse Tillægsformer ved Siden af *n*
 virkelig er Kjonsmærket, eller om det er trængt ind ved Si-
 den af *n* som Participialmærke ganske med samme Betydning.
 Forresten turde det vel blive tvivlsomt, om selv vore ældre
 Sprogmonumenter ville kunne føre til nogen bestemt Oplys-
 ning af denne Gjenstand.

II. Ved for mange Aar siden at læse Thortsens
 danske Metrik 1ste Deel S. 59 fgg. § 11 A og B (§ 12 a)
 og ved at sammenligne disse Bestemmelser med lignende i de
 semitiske Sprog blev jeg opmærksom paa, at det danske Sprog
 i en betydelig Udstrækning er i Besiddelse af den særegne
 Maade at betegne et Navneords Forhold til et andet, der
 i ovennævnte Sprog betegnes med Navnet *status construc-
 tus*. Det Gjendommelige ved denne Forbindelsesmaade be-
 staaer, som bekendt, deri, at tvende Navneord (det sidste

kan, ogsaa i Dansken undertiden være en Nævneform, Infinitiv) sammenstilles uden Forholdsord saaledes, at det sidste bestemmer og begrænder eller forklarer og udfylder det førstes Begreb. Det første taber da sin selvstændige Betoning og viser sig derved som underordnet og afhængigt af det andet. Den Eiendommelighed i de semitiske Sprog, at ofte betydelige Voksalforandringer indtræde, viser sig naturligviis kun svagt i det danske Sprog, hvor Vokalerne ere mere integrerende Dele af Ordene; dog bortkastes Vokalen e i Enden af adskillige Titler (Herre, Frue, Greve o. s. v.), naar de staae foran et nærmere bestemmende Egenavn eller Tittel (Fru Grevinden).

I det danske Sprog har imidlertid denne Forbindelse et mere indskrænket Omfang; de almindeligste Sammenhængsforhold (Genitivus possessivus og objectivus) kunne ikke udtrykkes paa denne Maade. Derimod har det danske Sprog en omvendt Ordstilling og Betoning, saaledes at det usere forklarende og bestemmende Begreb staaer med Hovedtonen foran; begge Begreberne sammensmelte da gjerne fuldstændigt til eet Ord (Menneskehad, Sølvbæger); er den sidste Deel af Sammensætningen et Tillægsord (rosværdig), har dette Tonen; jfr. gudfrygtig, men Gudsfrøgt. De Tilfælde, hvori Forbindelsen ved status constructus kan anvendes i det danske Sprog ere de, der i Madvigs latinske Sproglære (§ 282 og fg.) henføres under Betegnelsen Genitivus definitivus (der som bekjendt ogsaa undertiden anvendes istedetfor en Apposition) og Genitivus generis; ved den første Art (definit.) maa det første Ord være bestemt udtrykt; jfr. Exemplerne hos Madvig (p. a. S.). Ogsaa bliver et Ord, der bestemmes ved et Nævneord med et Forholdsord ofte ubetonet.

Endnu er at bemærke, at et saadant u selvstændigt eller slet ikke betonet Ord ikke tilstøder Gjeformens Mærke eller overhovedet Forholdsbetegnelser. Det hebraiske Sprog ene anvender undertiden status constructus foran en henvisende Sætning. Ogsaa herpaa findes der i det mindste i daglig Tale ikke sjeldent Exempler (til de, som, istedsf. til dem, som), naar nemlig hele Bestemmelsen væsentlig ligger i den henvisende Sætning. Jfr. min hebraiske Sproglære § 101 til 104.

Den offentlige Examen

i

Høiue lærde og Realskole,

for Aaret 1845

foretages i følgende Orden:

Skriftlig Examen.

Mandagen den 8de September.

8—11.	3—6.
IV og III Kl. Latinſk Stil.	IV og III Kl. Latinſk Oversættelse.
II og I Kl. Danſk Stil.	II Kl. Latinſk Stil.

Tirsdagen den 9de September.

IV og III Kl. Danſk Stil.	I, II og III Kl. Regning.
---------------------------	---------------------------

Mundtlig Examen.^{*)}

Torsdagen den 11te September.

8—10½ III og II Kl. Religion.	3—4½ I Kl. Religion.
10½—12 I Kl. Tydſk.	4½—6½ II Kl. Franſk.

Fredagen den 12te September.

8—10½ II og III Kl. Tydſk.	3—6 II og III Kl. Historie og Geo-
10½—12 III og IV Kl. Franſk.	graphi.

Lørdagen den 13de September.

8—10½ IV Kl. Hebraiſk, Historie og Geographi.	3—4½ III Kl. Hebraiſk og Græſk.
10½—12 I Kl. Naturhistorie.	4½—6½ II Kl. Naturhistorie.

Mandagen den 15de September.

8—9½ IV Kl. Religion og Græſk.	3—5 IV og III Kl. Mathematik.
9½—11 II Kl. Græſk og Engelſk.	5—6½ I Kl. Danſk.
11—12 Gynnaſtikprøve.	

^{*)} Under den mundtlige Examen ere Disciplinens Tegninger og Skri-
bebøger for hele Aaret fremlagte til Efterſyn.

Tirsdagen den 16de September.

8—10 IV og III Kl. Latin.	3—4½ IV Kl. Lydst og Dansf.
10—12 I Kl. Historie og Geographi.	4½—6 II Kl. Latin.
	Kl. 6. Sangprøve.

Onsdagen den 17de September.

8—11 II og III Kl. Dansf.	3—5 II Kl. Mathematik.
---------------------------	------------------------

Til overordentlige Censorer ved den mundtlige Prøve indbydes herved ærbødigst Dhr. Amtmand **Krabbe**, Professor **Bohr**, Provst **Steenberg**, Krigsraad **Garde**, Kapitein v. **Klubien**, Cancelliraad **Gorm**, Landphysicus **Grove** og Katechet **Hansen**.

Fredagen den 19de September Kl. 8—12 afholdes Forberedelsesklassens Examen.

Løverdagen den 20de September Kl. 8 prøves de til Optagelse i Skolen anmeldte Disciple.

Tirsdagen den 23de September Kl. 10 be-
kjendtgjøres offentligt Examens og fornævnte Prøves Udfald.

Til at overvære denne Examens mundtlige Deel og Translokationen indbydes Enhver, der har Interesse for Skolen.

København, den 11te August 1845.

H. K. Whitte.

Udførlige meningsforstyrrende Trykfejl have indsnæget sig i Programmet som en Følge af, at Udgiveren ikke selv har kunnet besørge Korrekturen. Heller ikke er Udgiverens Orthographi sænderligt bleven iagttaget af Sættereren.

Følgende Fejl bedes rettede før Læsningen.

S. 8 er 3 Timer Engelse urigtigt tillagt 1ste Klasse.

S. 12 Lin. 3 ingen læs nogen.

— — — 3 f. n. Gjenstandenes — Gjenstandens.

— 27 — 2 Dplæsning — Dpløsnings.

— 32 — 16 Dagens — Bogens.

— 46 — 12 udset det første og.

— 48 — 9 den læs man.

— 58 — 20 tilbød — tilstod.

— 71 — 1 Navneform — Navneform.

— 72 — 3 udset ene.

